

ò! Cèlon !

De qué contas ?

Jornal de la còla en formacion de primièra annada d'APRENE 1997-98

E D I T O R I A L

La còla d'aquesta annada 1997-98 se liga plan coralament pels legeires saludar. Al còr d'aquel desnosar tan pesuc que son las vendémias se nogan los estomacs en esperar lo milesima novel. Los tastaires son formals per anociar un flairor fargat de rubricas, reportatges, e un regost de patin cofin.

Per l'etiquetatge, los comercials an sonat a "Cèlon" nostre brave camel besierenc qu'a pas ges rondinat per s'i venir arrucar!

De tot biais, lo rasimes plan pinhat e cada grana de son brèç es fiéra!
Çaquelà nòstra tòca es de bon vin faire. Pr'aquò que pinhat vòl pas dire ganhat!

Xavièr Ferré, Geraldina Combres, Cecila Balizon.

1èra setmana,
ne'n podèm pas pus !

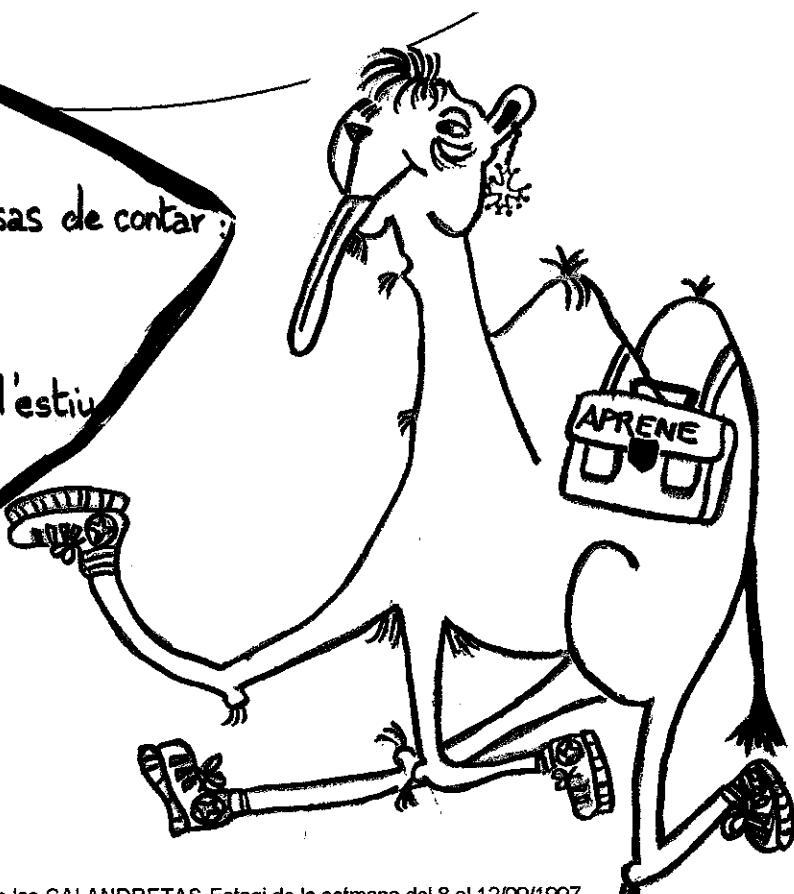
Crevats, mas un fum de causas de contar :

CULTURA: Sant Afrodisi .

ACTUALITAT: Un cop d'uèlh sus l'estiu

PER QUÒ QU'ÉS DE LA CÒLA ...

La primièra jornada
PATIN - COFIN

SANT-AFRODISI

La legenda conta qu'al segle un, un tipe que li disián Afrodisi, venia d'Orient amb lo camèl, per portar la paraula crestiana. Arribèt a Besiers, polida ciutat romana, ont i aviá benlèu mai de fèstas que de pregarièras e mai de vin que d'aiga benesida.

E èl, predicaire del partatge era tot desconsolat davans aquèl tablèu de descendència. Alara que començava de predicar, l'arrestèron e lo menèron al circ, ont foguèt mes a mòrt. Li copèron lo cap que tireron dins un potz, mai per còp d'astre, l'aiga sanganejèt e remontèt lo cap del Sant.

L'Afrodisi prenguèt tot simplament son cap jol braç e se'n tornèt cap a la bauma ont demorava. Lo camèl, orfanèl de mestre, barrutlava per carrièras. Espantada davans aquèl camèl, la gent de Besiers servèt un camp de blat per l'apasturar.

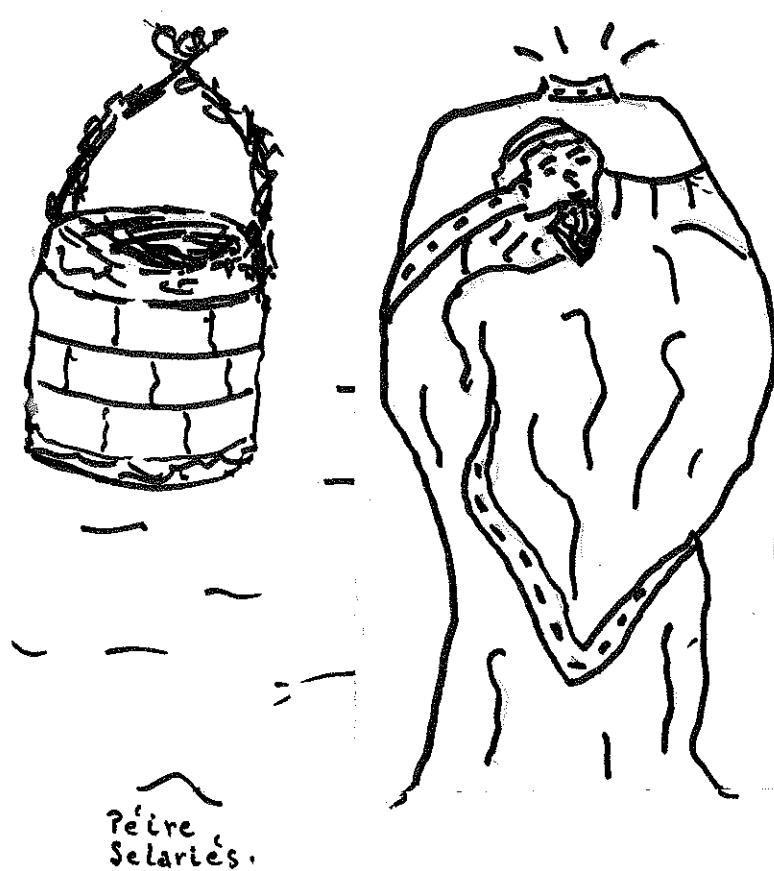
Una capèla foguèt bastida sus la bauma, ont era sepelit lo Sant. Dempuèi aquèl temps, lo darrer dimenge d'Abrial fèstejan lo Sant Afrodisi. Manjan de còcas que, segon la legenda se fan amb lo blat del camp del camèl.

Aqueles elements nos venon d'una entrevista amb lo Cèlon que manquèt pas de clavar en dire:

"Aquel jorn de la Sant Afrodisi, plou tot còp coma òm bèu de vin a Besiers."

Cristèla Gaillard, Elodia Quaranta, Carolina Carrera, Pèire Selariès.

Sant Afrodisi, te prengues pas lo cap !

Pèire Selariès.

UN CÒP D'UÈLH SUS L'ESTIU ...

LO CAMÈL DE FUÒC A LA FERIA.

La feria de Besiers (de 14 a 17 d'Agost) de 1997 foguèt mai que mai una fèsta vertadièra aquest estiu.

La rason principal de la capitada: una organisacion melhora, per vilatges, de lors "bodegas" que mostravan las riquesas culturalas del país. E quina fèsta al vilatge occitan !

Era l'inovacion de l'an: lo vilatge mai polit (sens cap "d'a priori"). N'i aviá per tots los "bons vivents", pels manjaires: quatre ostals (montats per las Calandretas de Besiers, Pesenàs, Mesa ...) que prepausèron d'especialitats del sud occitan (tiradas directament de la mar e de la terra), sens doblidar lo beure de la cava cooperativa !

Pels bolegaires, los ritmes èran aquí totes las nuèchs amb de grops musicals moderns: "Lo Dalfin", "Femnouzes .T", "Mescladissa".

Tot aquò dins un encastre agradiu e dobert a totes generacions, que de tot biais la clau èra penjada a l'entrada!

Esperèm que lo camel tornarà metre lo fuòc l'an que ven !

Anna-Laura Tobena

NADAU A UN CÒP DE MAI FACH PARLAR D'EL !

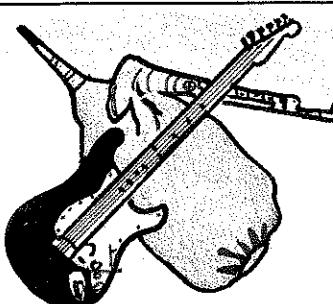
Acompanhat per 150 musicians e cantaires, metèt lo fuòc (abans ora !) al Gran Teatre de Ciutat de Carcassona.

Tres mila personas per aculhir l'orquestre de Pau, la Banda de Mugron, los Cors Popularis de Bearn-Bigòrra, las Percussions del Gave, los Bufaires de Bohas e los Flabutaires de la Val d'Ossau. Aquò òc, que foguèt un espectacle grandaràs, a l'image d'Occitania tota !

Faguèt çò metéis en Aurenga lo dimarç 19 d'Agost dins l'encastre meravilhós del Teatre Antic. Aquí, i aguèt mens de mond sus la scèna, mas una prestacion remirable de part del grop polifonic "Lo Corou de Berra", mesclada a l'umor ben conegut de Nadau, faguèt batre lo còr de centenats d'Occitans e de toristas. Una pròva, se ne vira, de la voluntat d'una Occitania qu'a pas paur de se bolegar !

NADAU A UN COP DE MAI FACH PARLAR D'EL !

Raquèl Garcia, Cristèla Attias

La promière jornada

Tè ! Siás aquí tu ? E tu , d'onte venes ? De Gap ? De Carcassona ? D'Aurenja ? De Marsilha ?
 De Montpelhièr ? De Castelnau d'Ari ? D'Arles ? De Nissan lez Enserunas ? De Marseilhan o de Preixan ? Va ben !
 (E non pas va plan coma d'autrei dison !). Per venir de pertot, n'i a que son arribats lo jorn d'avans, d'autrei que son
 arribats ensucats e d'unei qu'esperam encara. (Bessai que se son enganats coma d'autrei e qu'anèron a la carrièra
 Franklin !)

D'intrada, tot devala : l'emplec dau temps (gaire leugièr !), lei projèctes per l'annada, lei corses, lo cafeton
 (perdon, m'engani : es quaucaren qu'a ren de faire dins la tièra), lei libres de legir e tot çò qu'avèm pas la plaça de dire...

A miègjorn mancava que lo pastagà e leis olivas ! Es pasmens fòrça agradiu de manjar defòra. A l'ora dau sieston,
 eriam ja au trabalh ! Au programa : arts plastics, e aquí te disi pas la presa de tèsta ! Urosament, per nos balhar fam,
 avèm descubert lei luòcs d'estagi de practica de classa. Zo mai ! Nos faudrà bolegar de longa !

Carolina Carrera, Cristela Gaillard, Elodia Quaranta, Pèire Selariès.

Vaqué la curada
 novèla 1997-98 !

PATIN-COFIN

ADIUS A LA VAL D'ARAN

sol   do   sol
 Enten, enten, l'accordeon,
 do   sol
 Dus pas de dança, ua cançon,
 do   sol
 Eth haro que s'a alugat,
 re   sol
 Sant Joan, Sant Joan, se n'ai tornat.

Es cueires luden sus eth bufet,
 Totis es records ena paret,
 Non se pot estancar eth temps,
 Mès Aranés, tostemp, tostemp.

Tornar a pujar enquìà era nhèu,
 Un darrèr còp eth cap en cèu,
 Setiat dessús eth garn calhau,
 Guardar eth sorelh en gran portau.

do   sol
 Val d'Aran, cap de Gasconha,
 re   sol
 Luenh de tu, qu'em cau partir,
 do   sol
 Val d'Aran, cap de Garona,
 re   sol
 Luenh de tu, que'm vau morir.

Companhs de Les e de Bossòst,
 De Salardú, de Vilamòs,
 Brembatz-vo'n plan deth praube Joan
 Qui a estimat tant era val d'Aran.
 Es cueires luden sus eth bufet,
 Totis es records ena paret,
 Non se pot estancar eth temps,
 Mès Aranés, tostemp, tostemp.

Tornar a pujar enquìà era nhèu,
 Un darrèr còp eth cap en cèu,
 Setiat dessús eth garn calhau,
 Guardar eth sorelh en gran portau.

Era passejada, un ser d'estiu,
 E com te va? Adiu, adiu!
 Un tròc de pan, un còp de vin,
 Parlar deth temps, damb eth vesin.

Companhs de Les e de Bossòst,
 De Salardú, de Vilamòs,
 Brembatz-vo'n plan deth praube Joan
 Qui a estimat tant era val d'Aran.

NADAU

Ò bel Marçebon kerçut
 qu'arèm Ains del País del Solalh tornas al barri tonatell
 besonh de tu, camèl!

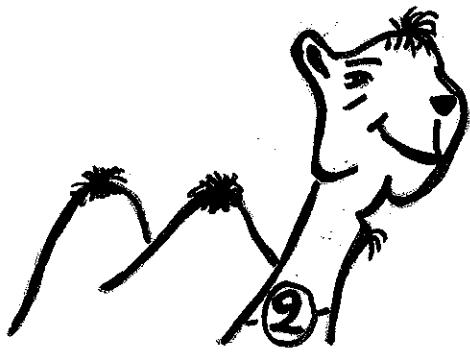
An participat al jornal: Attias Cristèla, Balizon Cecila, Carrera Carolina, Combres Géraldina, Gaillard Cristèla, Garcia Raquel, Ferre Xavier, Quaranta Elodia, Selariès Pèire, Tobena Anna-Laura.

Responsables : Jaumeta Arribaund, Felip Hammel .

APRENE, Centre de formacion pedagogica de Calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny, 34500 BESIERS

Telefòn : 04.67.35.84.37

Jornal a gratis

Ò ! Cèlon ! De qué contas ?

Jornal de la còla en formacion de primièra annada d'APRENE 1997-98

EDITORIAL

Après nòstre primièr rescontro dins las Calandretas, tornerèm a Besièrs véser lo Cèlon. Nòstra mascota, amb lo nom qu'i balhèrem, faguèt repotegar mantuns. Sas originas esclairan aquel escals nom : vengut d'Orient, lo camèl arambèt en barca a Marselha e los provençals lo batejèron aital.

Aquesta setmana, lo brave camèl ausiguèt parlar pel primièr còp gascon, perque una estagiari gascona se jonthèt a la còla.

Mas se lo volètz rencontrar, caldrà esperar lo còp d'apei...amb la davalada, s'en va culhir camparòls !

Cecila Balizon, Geraldina Combres, Marilis Gadrat, Pèire Selariès.

Tà l'abòr, un tistèth pesuc...
Espiatz los beròis camparous !

SOMARI:

Cultura :

La legenda de Dama Carcàs.

p.2

Actualitat :

Las sortidas de la davalada ...

p.2

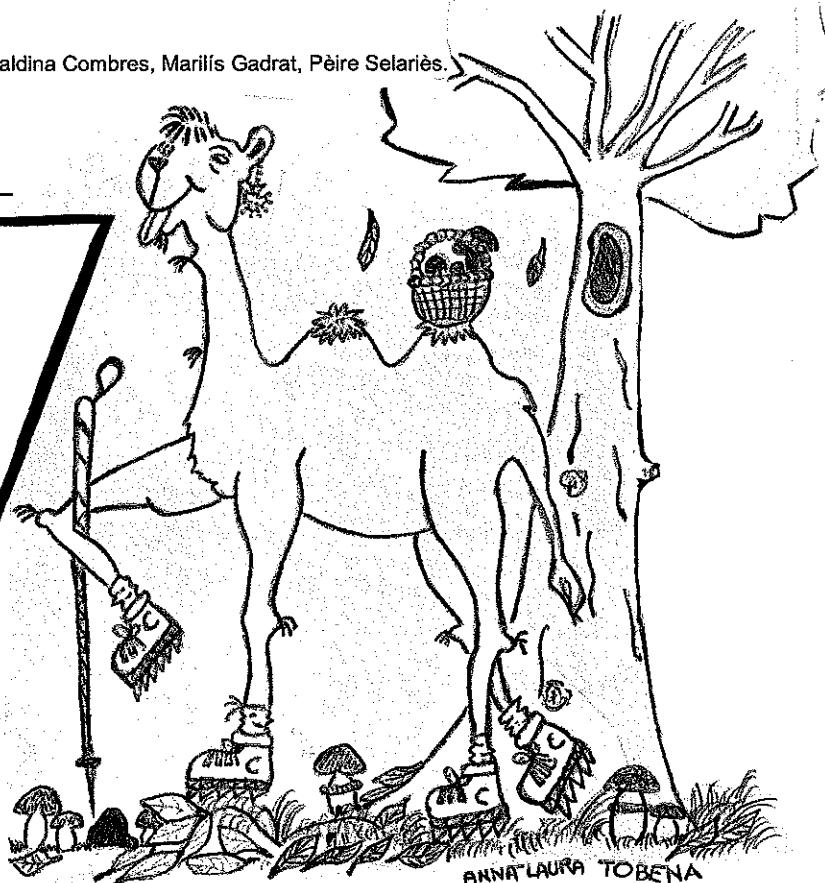
Per çò qu'es de la còla :

Escambis e anecdòtas ...

p.3

Patin-Cofin :

p.4

LA LEGENDA DE DAMA CARCAS

Nòstre amic lo camèl s'es anat passejar del costat de Carcassona ont a ausit una polida istoria sus l'origina del nom de la ciutat. La vos va contar...

L'ocupacion de Ciutat pels Sarrasins a inspirat als autors de l'Edat Mejana fòrça legendas. Demest totes aqueles racontes se trapa la legenda de Dama Carcàs, que Carlemanhe n'es lo èròs.

Sèm doncas al siècle IX. Dempuèi cinq ans, l'emperaire fa lo sèti de la vila de Dama Carcàs, princessa musulmana. Lo temps passa e la famina comença de se far sentir suls darrières estatjants de Ciutat. De l'autre costat de las muralhas, la lassière ven insuportabla, mas los assatjants tenon lo còp.

Es alara que la princessa decidís d'intervenir e inventa una estrategia : fa pausar de manequins de palha suls barris per balhar l'impression que demòran encara fòrça defensors. Dins la vila, per noirir las gens, demòra pas pus qu'un tesson pichonet e un pauc de blat. Dama Carcàs decidís de balhar lo blat al tesson per lo far embelir. Quand es plan grassolhet, lo tira per dessús lo barri.

Carlemanhe preferís alara de levar lo sèti inutil d'una vila ont i a tant de blat que los tessons ne son grases ! Avisa doncas son armada de l'intencion de s'en anar. Es alara que Dama Carcàs fa restontir las campanas dins Ciutat. L'emperaire, estonat, demanda : « Qu'es aquò ? » E los soldats li respondon : « Carcàs sona ». Alara, se'n torna veire la princessa que li prepausa la patz.

Es dempuèi aquel temps que la vila a près lo nom de Carcassona.

Raquèl GARCIA

LAS SORTIDAS DE LA DAVALADA...

IDEA DE SORTIDA

Voliàm faire tanben un pauc de publicitat per una acampada organisada per las Calandretas de Besiers que se farà sota la forma d'*una passejada lo dimenge 19 d'Octòbre*.

Aprèp la de Nissan de l'an passat, Montolièr a las onors aqueste an.

Montolièr se trapa a las limitas del biterés, narbonés e menerbés. S'i pòt remirar la ronda de las còlas, la font romana e lo vilatge amb la gleisa, lo castèl e las caladas del sègle XII.

Las inscripcions se faràn lo matin de la passejada *a partir de 9 oras* per las giras marcadas, de 4, 8 o 12 qm. Una pichòta participacion de 20 a 40 francs serà demandada pels entrepans e las bonas causas que traparètz suls camins.

Un prètz serà balhat en plaça de Montolièr, a 18 oras e mièja, als mai joves, als mai vièlhs, al grop mai bèl o mai alunhat.

Alara, totes a vòstres « baskets » per passar una dimenjada esportiva e instructiva en familia !

Raquèl GARCIA, Elodia QUARANTA,
Anna-Laura TOBENA, Cristèla ATTIAS

UN COLLOQUI INTERNACIONAL SUL TORISME E LA CULTURA D'OC A VENIR

Dins la rubrica actualitat nos podiàm pas mancar d'escriure tres mots sus un eveniment de deman.

E quand disèm deman, i sèm quasi : *lo 24, 25, 26 d'octòbre lo collòqui internacional sul torisme e cultura d'òc*.

Se va debarnar al *Cap d'Agde, al Palais dels Congrèsses*. Aquela acampada es organisada per la Cambra Econòmica Europea dels Païses Occitans (*C.E.E.P.O.C.*) dins la tòca de faire lo punt sul torisme cultural actual e de capitar a trapar de perspectivas novèlas sul desenvolopament economic.

Un programme ric a l'entorn de quatre talhièrs : torisme e patrimòni, agròtorisme e gastronomia, torisme e lenga occitana, torisme cultural e dinamisme economic.

Un ficha d'inscripcions es d'emplenar e *de tornar abans lo 13 d'octòbre*. Vaquí l'adreça per las entresenhas e las inscripcions :

C.E.E.P.O.C.
100 rue du Faubourg Figuerolles
34000 Montpellier
Tel : 04-67-69-96-29 (Renat Pons)

Raquèl, Anna-Laura, Elodia, Cristèla

ESCAMBIS E ANECDÒTAS DEL PRIMIÈR ESTAGI

Diluns de matin, èrem totis al rendetz-vos per la segonda sesilha. De tornar veire los amics nos reviscolèt. A l'entorn d'una d'aquestas taulas redondas de la cafèteria, los agaches se crosavan, lo gaug de se tornar trapar aital coma l'enveja de partjar cadun son viscut d'estagi, son sentit personal, emplenavan los esperits.

Amb l'efiech del cafè, las lengas se desligueron. Aquò foguèt un tarabast de paraulas, de rires, d'estonament dont « a bareilhas » (coma se ditz en Gasconha) :

Dins una classa de C.P :

Un estagiari demanda a un pichon :

- « L'Occitania, qu'es aquò ? »
- « Un continent !... »

Dins una autra classa de C.P :

Lo regent reputega un enfant que li respond :

- « Ai lo diable dans la pèl, ma cal far de bestiesas !... »

En pichona secció tanben avèm remarcat des istorietas risolentas :

Aprèp un talhièr de mariòtas al det, l'estagiari demanda a una pichona de dos ans qu'a jamai parlat occitan :

- « Consí s'apela ta mariòta ? »
- « Pichòt conilh !... » respondèt en Occitan.

Dins una autra pichona secció :

Al moment del recampament sul tapís, una pichona de dos ans e mièja s'asseta a la plaça de la regenta qu'era absenta. Comença de cantar, puèi presenta los talhièrs de la tantossada, coma de costuma fa la regenta. Ditz :

- « Ara, i a un talhièr de pasta de sal amb Anita (l'ajuda mairala), e un talhièr de pintura amb Sofia. »

Dins una autra escòla :

Una pichona de tres ans e mièja ditz a l'estagiari, lo darrèr ser al moment del tornar a l' ostal :

- « Vas tornar veire ta mamà ?... »

Dins una classa ont i a la caissa coperativa :

Cada ser , los pichons de la Calandreta venon veire l'estagiari per i dire :

- « E gaita, quant d'argent ai ganhat ?... »

AL CÒP QUE VEN , LOS CALENDRONS !...
Carolina, CARRERA, Xavièr FERRÉ, Cristèla GAILLARD

*calandreta
òc !*

LA CALANDRETA
ESCOLA BILINGUA

*Calandreta
d'òurenja*

Patin- cofin

CIUTAT DE CARCASSONA

Entre Montanha Negra
La Corbièra e la mar
Som nascut i a plan mila ans

Voli cantar coma canta lo vent
Voli cantar dins la lenga del Cerç
Es un cant d'òmes liures
Un cant d'òmes valents
Era un cant d'òmes liures
Dins la lenga del Cerç

E la vielha ciutat
A de remembres fòls
E la vielha ciutat
De quand sonava l'òc.
Quand podiá cantar
Coma canta lo vent
Quand podiá canta
Dins la lenga del Cerç
Era un cant d'òmes liures
Un cant d'òmes valents
Era un cant d'òmes liures
Dins la lenga del Cerç.

Gaudi Martí

Devinhòla

Que part en dansent e torna en plorent ?

Lo ferrat del potz

Al canton de Borniquèl e Peg-Galhard
Còllecta de D. Loddo e C.P. Bedel

Sul primièr jornal, los grops del Cocktail d'òc, es a dire Cosconilha, Aiga Linda, Los Coamels qu'an enfuòcat lo Camèl a la feria lo dimenje 17 d'agost, fogueron pas sonats .
Celon vos prèga de lo desencusar.

MOTS SAGETATS

factor	↓	preissat	↓	planta urticanta	↓	gròssas barricàs	↓	avertir	↓	carpinhèsse	↓
2piej		garotha		sufixe diminutiu e affectiu				del ponhet al cap dels dèts			
jove taure	↳		↓					orguelh del fornier			
n'avem besonh								granhòra verda		sul pic	
amorçar	↳			còneguda perla Seuna tèla	↓						↳
Volada de còps				pèça							
	↳							eissuch	→		
								fastic			
	↳					gandard	→				
n'ia una cada jorn		aquò es d'aramon	→								
	↳					avorrir	→				

An participat al jornal : Cristèla Attias, Cecila Balizon, Carolina Carrera, Géraldina Combres, Xavièr Ferré, Marilis Gadrat, Cristèla Gaillard, Raquèl Garcia, Elodia Quaranta, Pèire Selariès, Anna-Laura Tobena.

Responsables : Jaumeta Arribaud, Felip Hammel .

APRENE, Centre de formacion pedagogica de Calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny, 34500 BESIERS

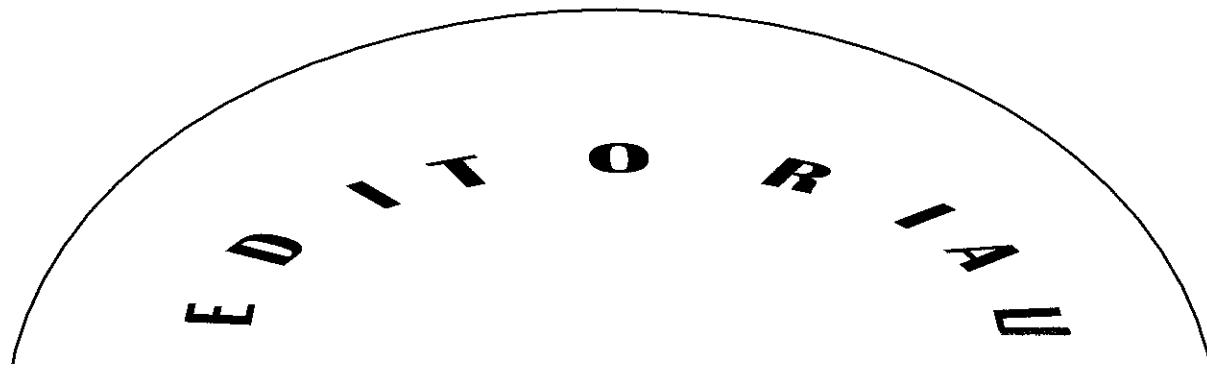
Telefòn : 04.67.35.84.37

Jornal a gratis

Ò ! Cèlon ! De qué contas ?

Jornal de la còla Roland PECOUT de primièra annada d'APRENE 1997-98

Per aquesta session, Cèlon que'ns ei arribat en barca, « a la rama sioplet », en tot miar ua navèra estagiari, Emilia (tota chopau ras de la soa vèitura en pana d'esséncia).

Noste brave camèu qu'es hica au provençau dab lo nostre pairin, l'escrivan d'acerà, Roland PECOUT ; qu'em hèra fiers deu son acòrd, com de portar lo son nom.

Tà acabar, ne savem pas uei lo dia se ne vam pas dever demandar la soa caravana a Cèlon : barratges deus camionurs de pertot, aigat – 340 mm d'aiga au m² - quin tornar tà casa ? Aquiu tota la topica ! Mes se n'avem pas d'esséncia, qu'avem d'ideas... en Occitania !

Xavièr Ferré, Marilis Gadrat, Emilia Hammel.

Comença de far frech, val melhor
dintrar ! (en classa)

SOMARI:

Cultura :

Una legenda de Massilhan

Actualitat :

Rescontra amb lo pairin

Per çò qu'es de la còla :

Consí engolir un modul

Patin-Cofin

LA POLIDA SCRIBÒTA : LA LEGENDA DE MASSILHAN

En 1490, los Maures Sarrasins enlevèron a Massilhan, la joina Scribòta, una damoisèla fòrça polida e la prenguèron en Espanha.

Lo « Mas », son galant jurèt de l'anar desliurar. Adoncas, lo Mas s'engatjèt dins l'armada dels Sarrasins e arribèt a Granada ont se trobava la polida Scribòta, embarrada dins lo palais del califa.

Per penetrar dins lo palais, gràcias a sos talents de pintor, se faguèt engatjar per ornar las parets.

Dedins, apercebèt la polida Scribòta que lo reconeguèt. Cossí la salvar ?

Lo Mas li trobèt un vestit de pintor e amb aqueste desguisament, poguèron sortir del palais e s'escapar. S'embarquèron sus un batèl de pesca e arribèron en Agde (quand Dieu o vòl, çò qu'es impossible desapareís e lo miracle se complís).

Aprèp una pauseta, lo Mas tornèt trobar son armada per se poder venjar del que la comandava. Aquel èra lo raubaire de la polida Scribòta.

Lo Mas lo provoquèt e aprèp un combat sagnós, lo tuèt.

Puèi s'entornèt a Massilhan e esposèt la polida Scribòta.

Anna-Laura Tobena

Recèpta per leis estagiari de promiera annada

Per empassar e ben digerir un modul de formacion per lei regents e regentas dei Calandretas, vaquí coma aquò se debana.

D'en promier, per l'intrada, se faire servir una bona sieta de teoria per Jaumeta e Felip amb un molon de conseus e d'entreseñas. Leis intervenaires, elei, sèrvon d'intrada cauda. Lo ròtle de son ensenhamant es capitan per la nostra formacion personala, e tanben perquè podem tornar utilzar tot d'una dins leis escòlas, sei conseus e tecnicas.

Après, t'arriba un platàs d'observacion en cò dei paissells. Aquò es necessari per norrir la curiositat sensa limits d'un estagiari de promiera annada. Se siás assedat de fichas pedagogicas : una sola solucion : amolonar de materiau !

Puei, retorn a Besiers amb lo gaug de faire d'escambis sus lei divèrsas experiéncias e de leis aprefondir : lo trauc biterès, pas normand ! L'ensalada s'encapa tornamai en cò dau païssel que te balha un fum d'estècs. Aquelei trucs t'ajudan a te ben engenhar ambé lo fromatge, qu'arriba a de reng : lo remplaçament d'un estagiari de segonda annada pendent una setmana. Exercici sensa pretz ! Fin finala, fau pas cercar la nuech dins leis armaris : lo dessert se troba ben dins lei vacanças !

Legenda Poetisada de la Polida Scribòta

Ay perdut ma mestresso
Mouriday dé chagrin
L'aymabé, é mé l'on présò
Lous Morous Sarrasins.

Ah I si bésios mas larmos
Coomo l'attristarios
Benguéroun an las armos,
Tus, chouyno, qué pouyos !

Qand élés té bécheron
La flou dé toun pays
Lous cruels l'emportéron
Per touchours yon d'aycis.

Saiqué, belo Scriboto
Per rabl toun amour,
Saiqué, dins caouco groto
Chemissés gnioc é chour.

Per qué Diou sus la ferro
Té donuet la béouta
Aquélys chens de guero
T'acourion pas impoutat.

Per pourré té rébeyré,
N'couray paousos ni fis,
Sercaray podés creyré,
Dins toutés lous camis.

Si chamay il rétrobé,
Coomo baou t'embrassa !
Mais aro me désolé
Cessé pas dé ploura.

Ay perdut ma mestresso,
Mouriday dé chagrin
L'aymabé, é mé l'on présò
Lous Morous Sarrasins.

J'ai perdu ma fiancée
J'en mourrais de chagrin
Je l'aimais, et ils me l'ont prise
Les Maures Sarrasins.

Ah ! si tu voyais mes larmes
Comme tu en serais peiné
Ils vinrent avec leurs armes,
Toi, jeune, que pouvais-tu ?

Quant-ils te virent
Toi la fleur de ton pays
Les cruels, ils t'emportèrent
Pour toujours, loin d'ici.

Peut-être, belle Scriboto
Pour me conserver ton amour,
Peut-être, dans quelque grotte
Tu gémis nuit et jour.

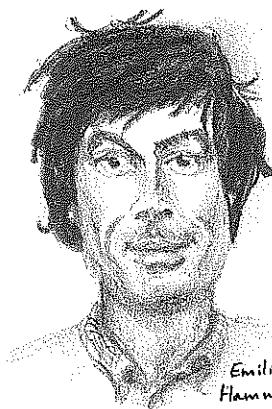
Pourquoi Dieu sur la terre
T'a-t-il donné la beauté ?
Ces maudits guerriers
Ne t'auraient pas emporté.

Pour pouvoir te revoir
Je n'aurais ni pause ni fin,
Je chercherais, tu peux le croire,
Dans tous les chemins.

Si jamais je te retrouve,
Comme je vais t'embrasser !
Mais maintenant, je me désolé
Je ne cesse de pleurer.

J'ai perdu ma fiancée
J'en mourrais de chagrin
Je l'aimais, et ils me l'ont prise
Les Maures Sarrasins.

Emile
Hammel

Un Provençal coma pairin

Coma o sabètz, Provénça es fòrça representada dins la còla d'ongan. Es per aquò qu'avèm pensat qu'un pairin provençal seriá lo benvengut. Sul pic, pensèrem a un òme fòrça simpatic que d'unes de la còla coneissián ja : Roland Pecout .

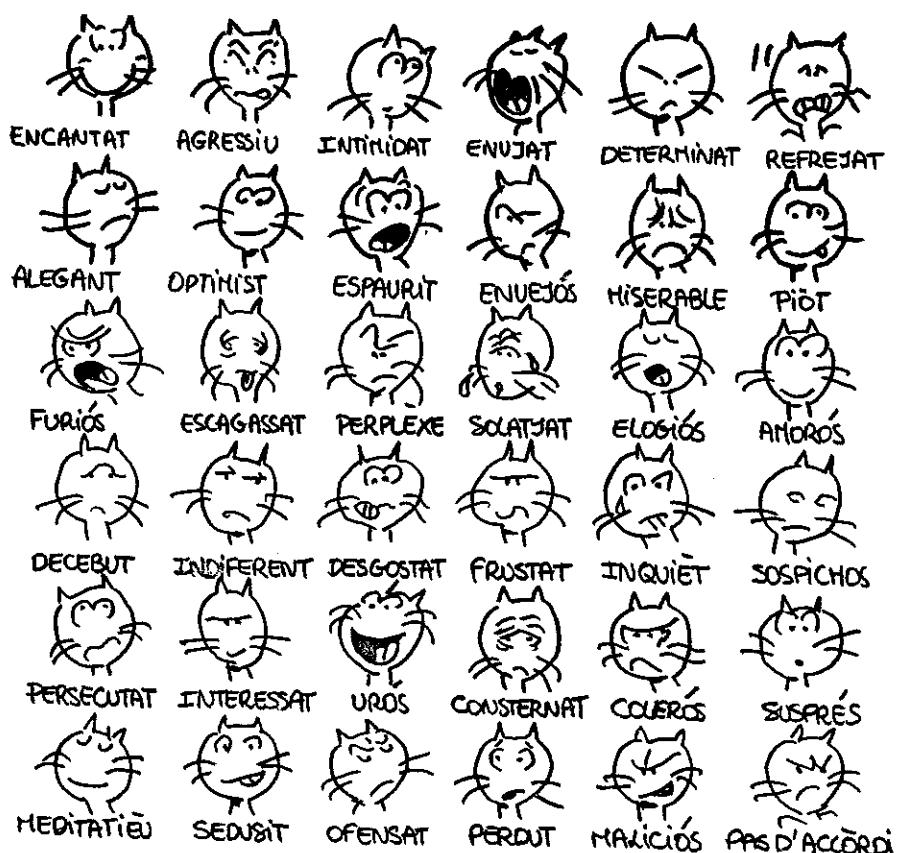
Tre nòstra primièra serada amb lo futur pairin se confirmèt la nòstra causida, se n'i aviá de besonh. Sos talents de contor nos faguèron descubrir la riquesa de la lenga provençala a travèrs un classic mistralenc : « Lo poèma dau Ròse ».

Per confirmar la dubertura de l'esperit occitan, Roland Pecout nos presentèt lo tèxte dins las doas grafias. Un còp acabat, es amb emocion que li demandèrem se seriá èsser nòstre pairin. Foguèt fòrça esmogut e acceptèt amb plaser, mai se demandèt se seriá a la nautor del pretzfach. Aquela pensada monstrèt ben la modestia de l'escrivan, e aquò agradèt fòrça a la còla. Doncas serèm la còla Roland Pecout.

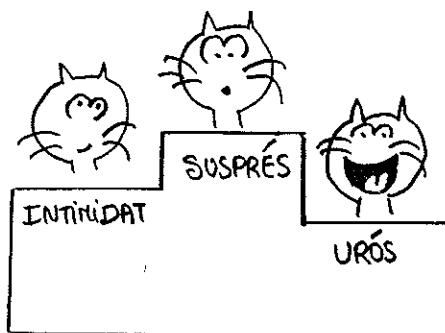
Lo còp que ven, esperam vos balhar un entreten amb nòstre pairin.

Cristèla ATTIAS, Carolina CARRERA, Raquèl GARCIA, Pèire SELARIES.

CONSÍ
ÈRA ?

L'AVÈN SENTIT...

PATIN-COFIN

L'ESTACA

Lo vielh Siset que'm parlava
De d'òra au ras deu portau,
Dab lo sorelh qu'esperavan
Catavas suu caminau.

Siset, e vedes l'estaca ?
A tots que ns'i an ligats ;
Si arrens non nse'n destaca,
Quin poderam caminar ?

Si tiram tots, que caderà.
Guaire de temps pòt pas durar.
Segur que tomba, tomba, tomba,
Plan croishida qu'ei dejà.

Si tiri hòrt, jo, per ençà,
Si tiras hòrt, tu, per delà,
Segur que tomba, tomba, tomba,
Que nse'n poiram desliurar.

Totun i a pro de temps ara
Qui ns'escarronham las mans.
Si la fòrça e'ns deisha càder
Pareish mei grana qu'avant.

De tot segur qu'ei poirida,
Totun, Siset, pèsa tant !
A còps que'm pèrdi l'ahida,
Vè torna'm diser ton cant.

Lo vielh Siset que se'm cara
Mau vent se l'a miat atau,
Qui sap ont se tròba adara ?
Demori sol au portau.

A pausas passan los dròlles,
Lhevi lo cap tà cantar
Lo darrèr cant deu vielh òmi,
Lo darrèr qui m'ensenhà.

Canta de Luís Llach, revirada en gascon per Gilabert Nariò.

Pels legeires del jornal passat :

Grandmercejam los legeires tan fidèls e atentius. Avèm plan fach mefi a las remarcas que nos manderon. Nos desencusam per las decas qu'an traucat.

An participat al jornal : Cristèla Attias, Cecila Balizon, Carolina Carrera, Géraldina Combres, Xavièr Ferré, Marilis Gadrat, Cristèla Gaillard, Raquel Garcia, Emilia Hammel, Elodia Quaranta, Pèire Selariès, Anna-Laura Tobena.

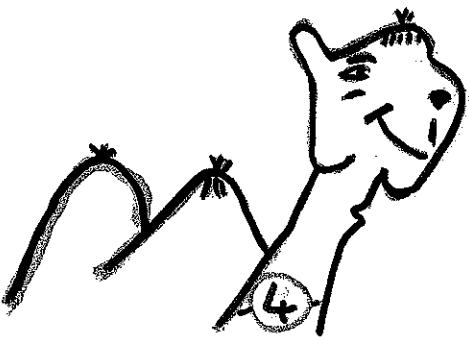
Responsables : Jaumeta Arribaud, Felip Hammel.

APRENE, Centre de formacion pedagogica de Calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny,

34500 BESIERS

Telefòn : 04.67.35.84.37

Jornal a gratis

Ò! Cèlon ! De qué contas ?

Jornal de la còla Roland Pecout de primièra annada d'APRENE 1997-98

E D I T O R I A L

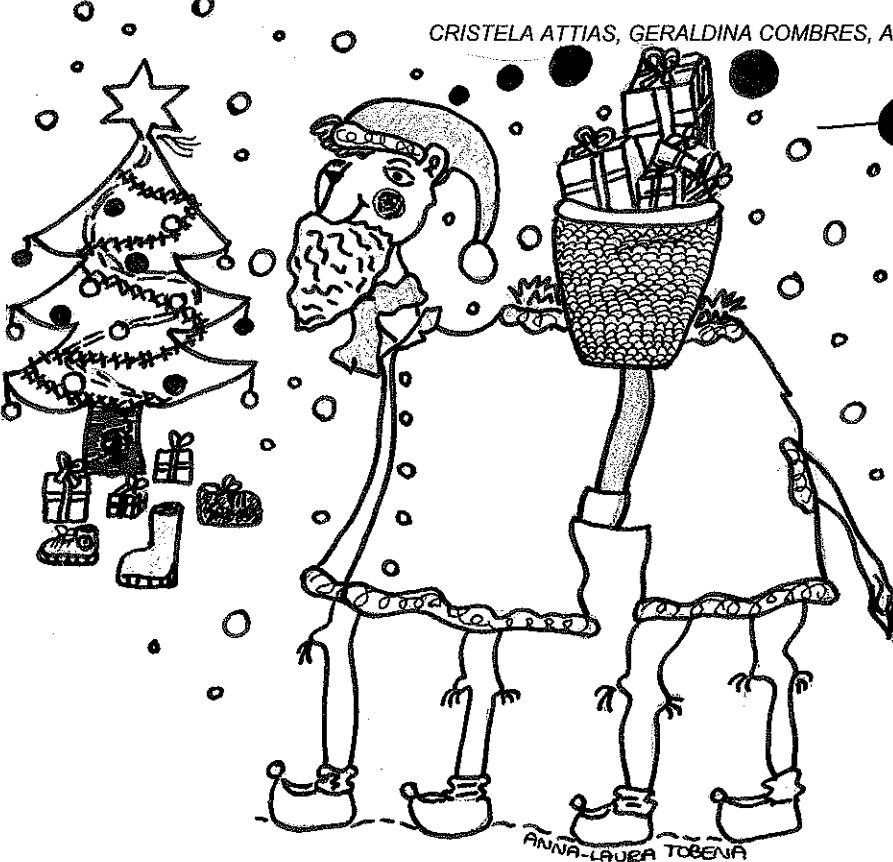
E òc ! Aquò va lèu lèu, sèm ja al cap de l'an ! Per Cèlon es lo darrièr numerò de l'annada 1997.

Alavètz, Cèlon va faire d'una pèira dos còps : preparar Nadal e festejar tanben lo batisme de la còla Roland Pecout.

E mai se Cèlon es sobre-occupat, l'empecha pas de vos faire part de l'espectacle de teatre qu'a vist a Montpelhièr, de l'escambi que s'es fargat entre las calandretas de Mureth e Ortès, e coma de costuma un pichòt Patin-Cofin per vos distraire.

Cèlon vos espèra l'an que ven !

CRISTELA ATTIAS, GERALDINA COMBRES, ANNA-LAURA TOBENA.

Coma la còla Roland Pecout foguèt fòrça polida a l'escòla, m'espèran amb impaciència !!!...

SOMARI:

Cultura :

Per de qué Montpelhièr se ditz lo Clapàs ?

Actualitat :

- Lo lop i èra plan !
- Escambis en lenga nostra.

Patin-Cofin

LO LOP I ERA PLAN !

Lo divendres 21 de novembre a Montpelhièr , es amb fòrça plaser que las pichonas e mejanas seccions de l'escola de Clapàs aculhiguèron las de l'escola de Candòla. Aquel rescontre s'engimbrèt per anar veire una scèna sonada « *Loup y estu ?* ». Los enfants faguèron coneissença a l'entorn d'un gostar abans d'encontrar lo lop !

Un còp tot lo mond plan assietat, es amb suspresa que vegèron un pichon lopèt ciutadenc. Era plan simpatic, benlèu trop. Es pr'aquò que voliá èsser coma sos parents, un vertadièr salvatge. Mas encontreò dins los bòsques un de sos companhs. (Aquel, quand arribèt semblava talament verai, que faguèt fòrça paur a d'enfants !). Diguèt al lopèt qu'al jorn de uèi i aviá pas mai de plaça per eles dins los bòsques. Tanben, i aconselhèt d'èsser un pichon lop plan brave. Tot ben soscat, nòstre amic s'en tornèt en vila per s'escampar dins la cançon. Aital, l'espectacle s'acabèt sus un de sos primièrs succès que festejèron los enfants en dançar.

Cecilia Balizon, Pèire Sélariès.

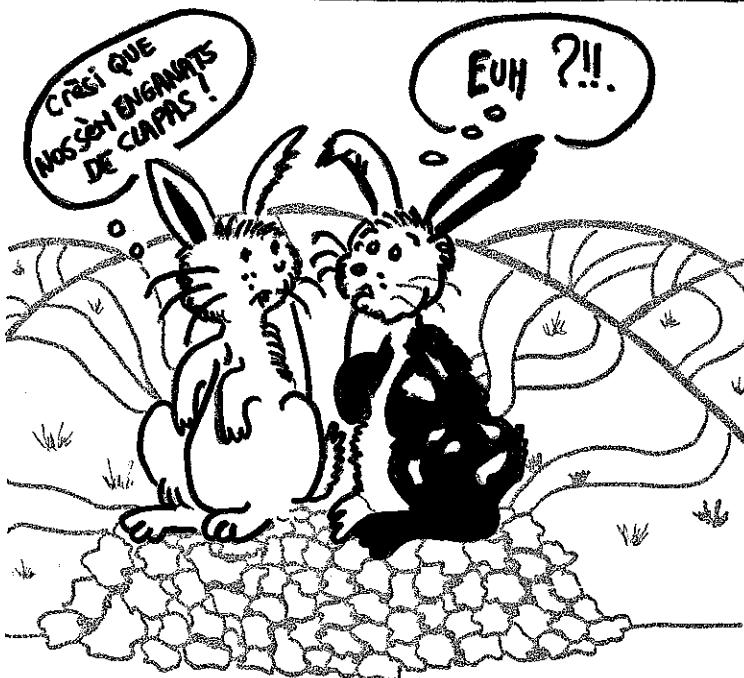
PER DE QUE MONTPELHIER SE DITZ LO CLAPAS ?

Fa bèl briu que los Montpelhierencs sonan familiarament la vila lo Clapàs. D'onte ven aquel escais ? En occitan, un clapàs es un molon de pèiras. Vaquí una comparason pas trop polida per aquela vila bèla. Es vertat que las roïnas daissadas per las guèrras de religion poirián justificar aquela appellation. Pasmens, d'autras vilas del Miègjorn foguèron tanben desrocadas al temps d'aquels afrontaments e los estatjants las soneron pas per tant Clapàs.

Cal doncas cercar endacòm mai l'origina d'aquel nom. Lo mot « *clapàs* » desinha tanben un clapàs pels conilhs. Es pas per comparar los Montpelhierencs amb de conilhs, meme cauds , mas puslèu amb lo jaç onte demòran aquelas bèstias. Cal se remembrar qu'abans las guèrras de religion, Montpelhièr aviá pas cap de plaças coma las coneissem a l'ora d'ara. I aviá sonque la plaça de la Canorga qu'ocupava pas que lo quart de la superficia actuala, las placetas dels Cevenòls e de Nòstra Dòna e lo caireforc de la Pèira. Las grandas artèrias actualas, coma la carrièra Fòch o lo naut de la carrièra Sant Guilhem èran pas traucadas, e la carrièra de la Lòtja aviá pas encara subit aquel plan d'alinhament. Montpelhièr èra un dedal de carrières escuras, estrechas e serpentosas que revertavan las galeries coma d'un vertadièr clapàs pels conilhs.

Es la rason per de qué los Montpelhierencs d'un còp èra, batejèron la vila « *lo Clapàs* ».

Carolina CARRERA

Los calandrons de duas regions que s'encontran : Marilís que l'a vist (ta, na, nau !) e que'ns ac conta ací :

ESCAMBIS EN LENGA NOSTA

La Calandreta d'Ortès a Mureth.

Ua dotzena de calandrons d'Ortès (64) recebutz peus lors correspondents de Mureth.

En seguint d'ua correspondéncia d'un an de Calandreta a Calandreta, l'idea de har un escambi qu'estó lo parat entà vertadeirament s'encontrar.

Tàus mainats com entà la regentalha - atau sigèron dens lo purmer numero especiau deu lor jornau¹.
Tot un tribalh escolari **dab sens** que's hiquè en plaça :

- los camins tàus viatges, per ont passar ?
- las duradas en trin, a quina òra partir e arribar ?
- los qui's carguèn de har visitar, Ortès en octobre, puish Mureth en noveme .
- çò qui calè amuishar en mei ?
- çò qui anava costar ?

De mei, que calè respóner a mantuas questions, com la de deishar partir los petitons en çò de monde desconeishut, o engüèra la de l'arcuelh de mainatges de qui ne coneishevan pas arren.

Donc lo 17 de noveme darrer, los calandrons deu Primari d'Ortès que prengón lo trin dinc a Mureth.
Lo programa d'un gran richèr que permetó aus mainats,

Purmèr de hestejar (musicas e castanhada),

Tanben de visitar mantuus musèus :

Com un insectarium, qui estó presentat per un contaire, tot en òc, e hèra apreciat,

Tanben lo musèu Clamenç ADER a Mureth,

La Sala deus Ilustres au Capitòl de Tolosa,

L'Ostau Assezat, qui estó un beròi accès entà pantaulejar un dia de ploja .

Shens desbrombar l'escadença de préner lo metrò peu purmèr còp tàus petits ortesians, e passar a devath de Garona, tots esquishats, lo nas contre la vitra...e la jòia de descubrir la crotz occitana sus la plaça deu Capitòl !

Quin estrambòrd qu'estó tot açò ! Com si èra Nadau abans l'òra, sustot dab la descuberta de la vida dens la familia deu correspondent...

Solid, aquestes encontres que van dens lo sens deu projècte Calandreta, com la **dubertura sul monde, lo biais d'espigar e d'escotar l'aute.**

Lo gran tribalh de contunh engatjat peus calandrons, mercès aus regents, que ns'ahorteish dens la **nosta recerca en tant qu'estagiaris** au C.F.P. : ací se viven hèra d'escambis qui son de la mesdisha traca² que los deus petitons...Que hasem d'identificacion, puish que torneram váder grans bèthlèu...

Xavièr Ferré, Marilís Gadrat, Cristèla Gaillard, Emilie Hammel.

¹ Ací l'intitulat deu numerò especiau d'aqueuth jornau deus calandrons.

² Mot gascon popular, sinonime de mena .

Patin-cofin

Aquí vos prepausa Cèlon quelques receptas de la mameta :

Lo burre de Clapàs.

Çò parèis qu'aquela recepta anciana es del segle XVI.

Blanquejar de fuèlhas de creisselon, d'estragon e de jolverd, de pluchas de cerfuèlh en quantitat egala, de fuèlhas d'espinarcs novèls en quantitat mai fòrta. Estorrir, refrescar e quichar aquelas èrbas. Las trissar e i balhar proporcionalament a la quantitat d'èrba : escaluènhas chapladas e blancas, cornissons, taperas, filets d'anchòia e poncha d'alh. Per 50g de purèa d'èrbas, apondre tres jaunes d'uòu cuòches, sal e pebre, 400g de burre e quatre culhieradas d'òli. Passar al tamís fin. Aquel burre dèu aveire una tinta verd tendre. S'en fa de garniduras de canapès.

Gal (caulet de Clapàs).

250g d'amètlas, 250g de pinhons, 500g de sucre, tres a quatre culhieradas de siròp d'anis. Trissar amètlas e pinhons dins un mortièr e apondre siròp e sucre pauc a cha pauc. Portar sus fuòc doç (dins una caçairòla de coire de preferéncia) per dessecar la pasta. Espandir en una sisa de 1 cm. Lisar. Descopar en naveta de la talha d'una amètla verda. Daissar repausar quelques oras abans d'embarrar dins una boita de metal.

Qu'es aquò ?
Qu'es aquò ?

Mon paire a tant d'escuts
Que los pòt pas contar,
Ma maire a un mocador
Que lo pòt pas plegar,
Ma sòr a una poma
Que la pòt pas manjar,
E mon fraire, una poma
Que non pòt agachar.

Responsa : *Las estèlas, lo cèl, la luna, lo solelh.*

Qu'es aquò ?
Qu'es aquò ?

Tot lo jorn me seguís,
E al calabrun se morís .

Responsa : *Mon ombrà.*

Provèrbis de Nadal

* De Nadal a Pentacosta lo desèrt es una crosta, e de Pendacosta a Nadal es un gran d'alh.

* Tal jorn Nadal, tal jorn cap d'an.

Aquò se ditz en faguent la votz de la bèstia :

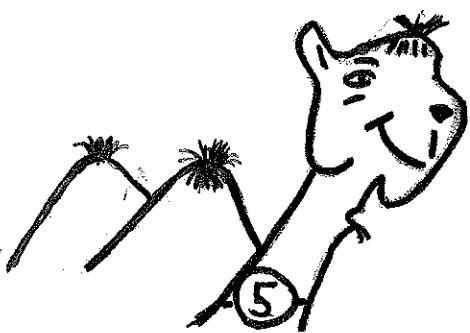
Lo petit Jèsus es nascut ! (lo gal)
Ont ? (lo buòu)
A Betleem. (la craba)
I cal anar, i cal anar ! (l'ase)

(Alban)

An participat al jornal : Cristèla Attias, Cecila Balizon, Carolina Carrera, Géraldine Combres, Xavièr Ferré, Marilis Gadrat, Cristèla Gaillard, Raquel Garcia, Emilia Hammel, Elodia Quaranta, Péire Sélariès, Anna-Laura Tobena.

Responsables : Jaumeta Arribaud, Felip Hammel.

APRENE, Centre de Formation Pedagogica de Calandreta, 24 Baloard De Lattre De Tassigny, 34500 BESIÈRS
Telefòn : 04.67.35.84.37   Jornal a gratis.

ò! Cèlon ! De qué contas ?

Jornal de la còla Roland Pecout en formacion de primiera annada d'APRENE 1997-98

E D I T O R I A L

Cèlon es urós de vos tornar trapar e vos desira una bona annada (que siá plan granada !).

Per plan debutar 1998, auretz lo plaser de legir la pichòta rubrica culturala sus l'istòria del crocodil nimesenc e un agach sus la conferéncia que balhèt Gérard Gouiran al Centre de Formacion.

Los Calandrons tanben son de la partida; faguèron de polidas festas de Nadal als tres cantons d'Occitania. E poiretz pas daissar lo jornal sens aver tastada la Còca dels Reis que vos espèra dins lo Patin-Cofin...

Cristèla Gaillard, Carolina Carrera, Cristèla Attias, Raquèl Garcia.

Ai trapat la fava !

SOMARI :

Cultura :

- Lo crocodil de Nîmes.
- Eser amorós sufis pas per cantar !

Actualitat :

Nadal als tres cantons d'Occitania.

Patin-Cofin

E bon apetís brave monde !

LO CROCODIL DE NIMES

Conèsssem la ciutat nimesenca per sas arenas e sas corridas. Es en aquej moment que lo buòu, bèstia poderosa e brava, es mes a l'onor per cada fèria. Mas cal pas desbrembar qu'una autra bèstia encara mai dangerosa demòra l'emblème d'aquela vila fòrça conescuda. Coneissètz son istòria ?

Per l'explica cal anar trapar dins l'Antiquitat. Del temps que los Romans disián de Nimes "Colonia Augusta Nemausensis". D'aquel temps la tòca militarera èra l'afar de plan de gents. Tanben los legionaris èran plan sonhats e los mai vièlhs pas daissats de costat. Pr'aquò l'emperador Augustus decidiguèt de balhar als veterans que fasián la reserva, de terràs a l'entorn de la ciutat novèla. Mai aqueles "gronhards" de la conquista romana avián fach qualques annadas abans la campanha d'Egipte. Ailà, encontrèron mai d'una bèstia qu'espantava, en particular lo crocodil.

En remembrança de las conquistas de Nubia e d'Egipte, sagelèron lo blason nimesenc d'un crocodil qu'es al pè d'una palma laurejada de la corona del triomfe.

A l'Edat Mejana la vila cantonada dins las arenas foguèt defenduda per de cavalièrs que portavan aquelas armas.

Pauc a chapauc, passèt l'istòria mas, lo crocodil demorèt, simbòl d'un passat gloriós !

Cecilia Balizon, Geraldina Combres, Elodia Quaranta, Pèire Selaries.

"Ésser amorós sufís pas per cantar!"

Diluns de ser, G. GOUIRAN es vengut al Centre nòstre per una conferéncia suls Trobadors.

Cap de la Secció d'Occitan a l'Universitat P. Valery (facultat de Letras de Montpelhièr) l'especialista medieval presentèt a la còla e als convidats: "lo classicisme e la varietat en cò dels Trobadors".

Un trach essencial de la fin'amor dins lo classicisme trobodorenc es que del segle XI a la fin del segle XIII, la primièra còla de las "cançons" parlan de la natura.

Dins aquel topòs, "ésser amorós sufís pas per cantar", jos las poesias aparentament simplas lo travalh s'amaga. D'un trobador a l'autre, lo defi èra de despassar en dificultat la cançón que precedís.

Rimbaut de Vaqueiràs dins son "descort" parla totas las lengas e joga sus la diferéncia entre lengas literarias (galician, occitan, francés) e lengas que n'eran pas encara (italian, gascon). La mira es completament diferenta e mai se l'entrada es tostems primaverala.

Lo travalh del poèta, fòrça modern, torna anociar lo temps del simbolism ont lo jòc de la lenga es pregond.

E mai, los autors de "La Pléiade" devon reconèisser n'aver manlevat als trobadors, pròva n'es, lo succès de la tecnica de la comparason. Ara, al segle XX es de mal comprene coma l'èra ja a l'Atge Mejana aquela literatura trobodorena, reservada a d'especialistas. Dins nòstras representacions popularas, lo trobador es un jogaire de mandolina qu'agacha la dòna amb d'uèlhs de "merlans frits" (dixit l'especialista) !

Sus aquela question, avèm encara pro de causas de descobrir, avant de comprene cossí la poesia dels trobadors, set sègles aprèp, parla directament al còr.

Rimbaut d'Aurenga.

Reproducció del
manuscrit BN Fr. 12473
fol 12 9.

E farem tindar lo verb trobodorenc dins las nòstras classas...

« Ara no vei luzir solelh, /tan ne son escurzit li rai;/ e ges per aissos no m'es mai, / c'una clardatz me soleha / d'amor qu'ins el cor me raya; (...) ».

Vaquí una paraula aisida que sona tan coma una musiquèta tranquila. Aquela simplicitat es una illusion que l'autor metèt en plaça per pivelar l'ausidor. Es lo resson d'una forma poetica elaborada que jòga sus las possibilitats fonéticas de la lenga vièlha.

Aquela qualitat poetica la podèm far descobrir als pichòts de Calandreta. Banlèu comprendràns pas totas las paraulas, mas ... se lo regent se petaça plan, farà cantar aquesta musica vièlha per las aurelhas joves dels calandrons.

Alavetz, explicarem pas tot. D'en primièr, benlèu res. Daissarem espelir l'amor del tèxt, e aprèp vendrà l'enveja de comprene. Qual son ? De que vol dire ? Quora ? Per qué ?

E los trobadors, pels calandrons, serán quicòm mai que « trastes ». Tanplan, nos ausirem que parlan directament al còr.

Marilis Gadrat. Xaviér Ferré. Emilia Hammel. Anna-Laura Tóhenia

NADAL AL TRES CANTONS D'OCCITANIA .

En decembre, lo Cèlon participèt a mantuna festa de Nadal amb los calandrons . Vos va contar çò que vegèt un pauc de pertot .

Del costat dels calandronets de Sèta ...

Lo matin, faguèron una lotariá amb totes los presents fargats pels enfants en pasta de sal . Escrigueron de numeròs sus de bocins de papièr que correspondián als paquetons qu'èran jol avet . Cada enfant tirèt un numerò del capèl . Aital cada pichon aguèt lo present alestit per qualqu'un mai .

Pendent la dormida, lo Paire Nadal venguèt portar de presents per tota l'escola . La regenta diuguèt tres contes : « Per de qué se fa cada annada un avet ? », « La mosca que se voliá maridar per Nadal », e « La vertadièra istòria del Paire Nadal » ; en mai d'aquò lo conte inventat en classa pels grands : « Lo viatge dels calandronets en çò del Paire Nadal » .

Aprèp se maquisseron : i aviá de passhassons, de miruetas, de parpallòls, de conilhs ... Passeron dins l'autre membre ont los presents los esperavan jol avet .

Vespralhèron, faguèron de redondas, e aprèp aver dich la formula magica , « Bota fuòc, cacha fuòc, que nos alegre, que balhi l'astre de veire l'an que ven, e se sèm pas mai que siaguem pas mens », aguèron totes de força polits presents .

Dau costat de Montpellièr au Clapás, la jornada foguèt ben ocupada .

Lei calandrons de mairala comencèron per despausar los sabatons al pè dau sap . Puei ambé grand plaser, totes lei classas se son trobadas dins la cort ont poguèron dançar e cantar al son dau fifre . Venguèt lo temps dei contes dins la calor retrobada de la classa avans d'anar dinnar .

Se seriàm creguts al Ritz, ambé dei polidas taules decoradas per l'escasença e lo repais se faguèt a la fusor dei candèlas .

L'istòria polida dau cat qu'aviá empasat la Luna, contada per un parent d'escolan preparèt per la dormida . Aquela foguèt bolegadissa dins l'espèra de l'Ome Nadau . Quora leis campanetas dei rents dinderon, lei pichòts ronsèron dins la classa e demorèron espantats facia als sabatons ben emplenats . Qu'una emocion !

Aquò cavèt leis estomacs e lo gostar arrivèt al bon moment . Los 13 dessèrts e mai un fum de doçors faguèron lo bonur de totei : enfants e parents .

Tota l'escola èra en festa e totes lei classas avián organisat d'spectacles, de jòcs e un molon d'autres activitats .

Del costat de Banhères de Bigòrra ...

Aprèp los rituals del matin, se cambiaron en cosiniers e faguèron de còcas pels parents que devián venir vespralhar a l'escola : còcas a la nòga de cocò, a la poma, amb de pepitas de chocolat , a las fruchas confitas, de tartas nègras

N'i aviá per cada gost ! Manejar de causas tant bonas manquèt pas de balhar la dent longa als enfants . D'astre ! A la cantina escolara de la vila de Banhères, un repais èra organisat, que recampava totes los enfants de mairala de la vila . Prengueron totes l'autobus per i anar, accompagnats de las ASEM desguisadas en « negrèssas » . Era un repais creòl, que fasiá l'escasença de descobrir una cultura novèla . Mangèron de plats força variats e acabèron amb una posida sièta de fruchas exòticas que las posquèron véser aprèp lo repais, perde que i aviá una expausicion dins lo membre atenent : descobrigueron amb plaser e curiositat , a qué semblavan las fruchas qu'avián trapadas tant bonas, e tanben un molon d'altres qu'avián pas aguda l'escasença de tastar .

E Nadal serià pas Nadal sens la venguda del Pairolet ! Los enfants foguèron estonats de véser arribar un Ome Nadal de pèl nègra ... e que parlava pas occitan ! Tot aquò accompanhat de musica creòla, que i aviá tanben un jove que tocava lo « djumbé ». E tant que ne sèm a parlar de musica, nòstres calandrons gascons, al tornar a l'escola, trapèron jol avet un fum d'instruments de musica .

Faguèron un polít concert en esperant l'ora de las mamàs que mangèron totes las còcas preparadas lo matin . Cèlon participèt pas al vespralh, qu'èra ja dins lo trin, sul camin de las vacanças ...

PATÍN COFIN

CÒCA DELS REIS

2 nòus

550g de farina

1 saquet de levadura de fornèr

1 pecic de sal

60g de burre

1 veírat de lach

1 veírat d'aïga

1-Vojar lo lach, l'aïga, lo sucre e lo burre dins una caçairòla ;

2-Calfar .

3-Dins una gresala, vojar farina, sal, levadura .

Mesclar .

Alestir una mena de potz . Cruscar los nòus .

4-Pastissar un pauc .

5-Plan pastejar .

6-Daissar conflar al caud .

7-Tornar pastejar e far la corona .

8-Tornar daissar confluir .

9-Còire dins lo forn (190°C) pendent 20mn .

Doblidatz pas la fava ni mai lo subjècte . E bon apetit !

Grandmercé als fidèls
legeires del Cercle
Occitan dels P.T.T de
Lion.

Aquel sosten que ven
de tan luènh nos balha
de vam .

La marcha dels Reis

De matin, ai rescontrat lo trin

De tres grands reis qu'anavan en viatge

De matin, ai rescontrat lo trin

De tres grands reis dessús lo grand camin .

Ai vist, d'abòrd, de gardas do còrs

De gent armada amb una tropa de pages

Ai vist, d'abòrd, de gardas do còrs

Totes daurats dessús lo justaucòrs .

Los drapèus, qu'èran segur fort blets,

Al ventolet servian de badinatge

Los camèls, qu'èran segur fort blets

Portavan de bijous totes novèls .

E los tambors, per faire onor,

De temps en temps fasián brusir son tapatge

E los tambors, per faire onor,

Batián la marcha cadun a son torn .

O CAL SAUPRE !

Çò pus caud es a la dorga ;

E

L'uèlh regarda e la man causís ;

Maï

Cada feda que bela pèrd un morcèl ;

Fin finala

Çò qu'i mal estremat es dal gos o dal gat !

An participat al jornal : Cristèla Attias, Cecília Balízon, Carolina Carrera, Géraldina Combres, Xavier Ferré, Marilis Gadrat, Crisèla Gaillard, Raquel García, Elodia Quaranta, Pèire Selariès, Anna-Laura Tobena.

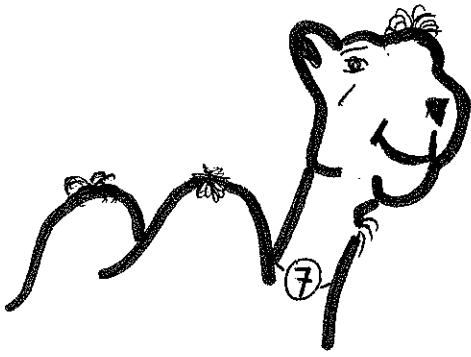
Responsables : Jaumeta Arribaud, Felip Hammel.

APRENE, Centre de formacion pedagogica de Calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny, 34500

BESIERS

Telefòn : 04.67.35.84.37

Jornal a gràtis

ò! Cèlon ! De qué contas ?

Jornal de la còla Roland Pecout en formacion de primiera annada d'APRENE 1997-98

E D I T O R I A

Carnaval es arribat
Fasèm la fèsta a tot petar !

Tot lo mond se desguisa : i a de bruèssas, de fadas e tanben del costat del païs gardenc, lo diable que ròda... Cèlon vos va contar aquò dins l'istòria del pont del Gard.

Dins las Calandretas, qualques òmes Carnaval an ja cremat un pauc de pertot : Pau, Montpelhièr, Besièrs, Tolosa,... e los calandrons faguèron pas cap de detalhs per se desbarrassar de lors bestiesas !! Mentre que los caramantrans cremavan, tot lo mond se regaudissiá amb los pescalhons (Cèlon vos en balha sa recepta dins lo patin-cofin).

Tot aquò nos empacha pas de pensar a l'arribada de la bèla sason. Se avètz l'arma poètica, demòra encara de plaças sus l'arbre de poëmas que simbolisarà la Prima de las Lengas lo dissabte 21 de març a Tolosa. Per çò qu'es de la gim, nosautres l'avèm nostolgica que las sesilhas amb la Catí s'acaban tan lèu.

Fin finala, Cèlon manda de gròs potons a Cristèla de Gap que la gripa montpelhierènca a clavada al lèit !

Cristèla Attias, Carolina Carrera, Raquèl Garcia.

M' avètz reconegut ?...

SOMARI :

Cultura :

- La legenda del pont del Gard

Actualitat :

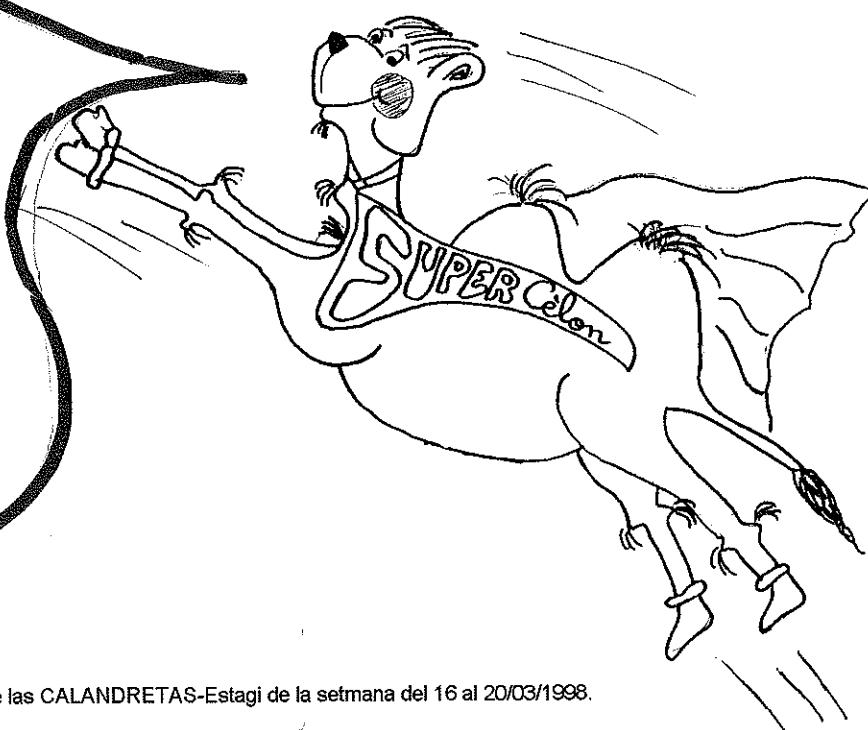
- La tempora de Caramantran

Per çò qu'es de la còla :

- Ua experiéncia de las beròjas

Patin-Cofin

E que las bonhetas sautan !

LO PÒNT DAU GARD

Lei sabents dison que lei Romans bastiguèron la triple renguèira d'arcadas qu'encampa lo Gardon, i a dos mila ans, per menar vers lei vilas, leis aigas dei fònts d'Eure.

Mai leis ancians d'en cò de nosautres dison pas la même causa. Segon elei, es un simple maçon, que fòrça mai longtemps après se metèt en testa de bastir aquèu pònt. Tot lo monde pensava qu'èra fòl.

Mai tre que la primièra arcada foguèt acabada, lo Gardon desbordèt, rompèt tot. A cada còp lo maçon tornava faire son òbra.

Sa femna cridava :

- « Aquelei chavanas son l'òbra dau diable ! Vèsi sei banas dins lo cèu ... »

Coma lo maçon s'obstinava, ausiguèt un jorn :

- « Au luòc de trabalhar tot solet coma una bèstia, vaudriá mièlhs acceptar mon adjuda. »

Quora levèt la testa, veguèt lo Diable en persona.

- « De que volètz en escambi ? »

- « Pas grand causa », respondiguèt lo Diable.

- « Vòli emportar ambé leu lo primier èstre vivent que passarà ton pònt. Diga me ta responsa ara se non farai tombar lei mai gròs chavanas qu'auràs jamai vists e jamai ausits. »

Lo pauret aguèt tan paur que foguèt obligat d'acceptar.

Tanlèu una diablotalha apareguèt de darrièr lei boissons. Talhèron de sei dents e de seis arpas de pèirassas e bastiguèron lo pòrt tan lèu qu'a la nuèch èra acabat.

Mai lo pauret maçon èra pas tan content qu'aquò, pensava a sa promessa ! Fin finala, prenguèt la decision de passar d'espereu. En cò d'eu, sa femna voliá li preparar un civier de lèbre per l'escasença mai quand li expliquèt sa decision, foguèt desesperada.

Quora l'òme s'en anèt, sa femna diguèt :

- « T'en faguès pas ! As que de faire passar la lèbre sus lo pònt e lo Diable serà ben pres. »

Lo maçon larguèt la lèbre sus lo pònt que se gitèt dins lei braçes dau Diable. Fòl de ràbia, lo larguèt e s'en tornèt au cèu.

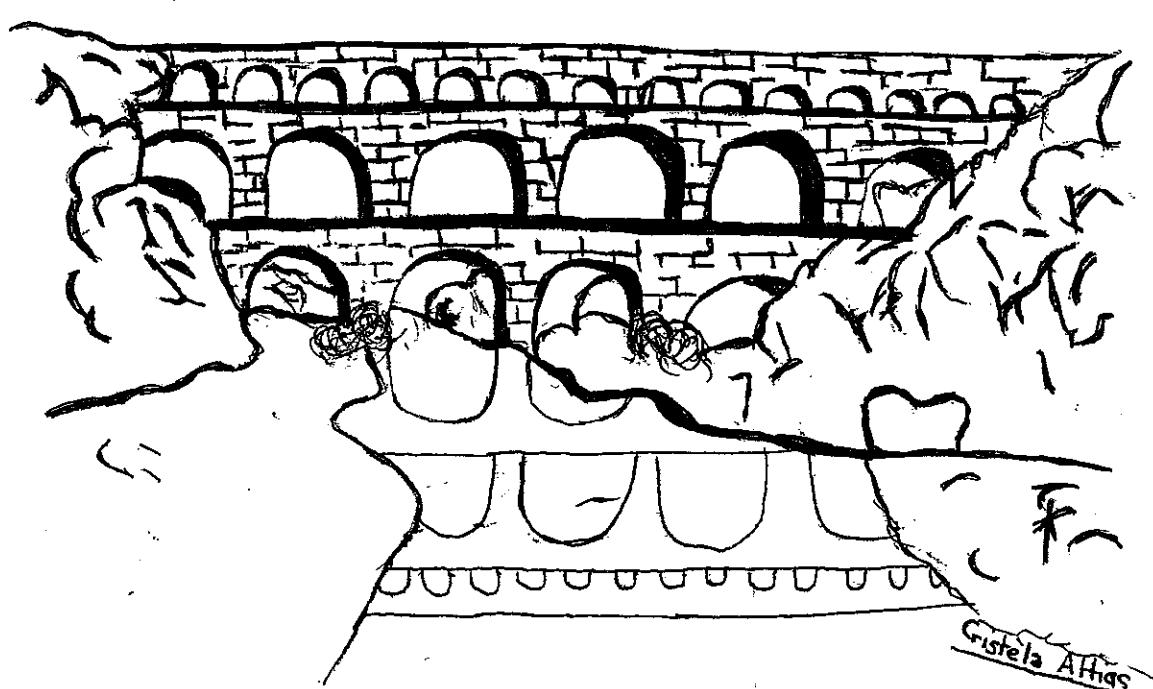
Vuèi contunha de mandar de chavanàs mai lo pònt es galhard.

Per pas oblidar lo companh que l'avìa sauvat, a gravat la silhoeta de la lèbre dins la pièra per l'eternitat.

Se preferètz creire çò que dison lei sabents mai que leis ancians dau país, anètz veire vosautres.

E benlèu seretz agantats !

Cristèla Attias

Ua experiéncia de las beròjas !

Au cap de 6 seanças d'expression corporala dab Catí GRASSIN que la volem mercejar per çò qui'ns a aportat, que'vs podem contar un drin çò qui arribè de'ns e har har :

Un ' moment-boha ' au cap de tres dias d'estagi :

- Aqueth temps d'expression corporau qui'ns e shucava, tant e s'em bailhats au jòc deu tribalh deu còs.
- Tanben qui'ns e oxigenava los sistèmis nerviós : lo central, tant com lo periferic ; e qui'ns e ligava enter nosautes, drin mei a cada còp, en tot apasimar las tensions deu grop.
- Que'ns e permetó de s'exprimir fisicament devant los autes, dab eths e au debath deu lor espiar : aquiu qu'estò lo parat de deishar's anar.

Dens aquèra sala n'em pas mei lo qui volem pareisher, mes lo qui em vertadièrament.

Aqueth poder de l'expression corporau qu'a permetut au grop de renforçar's, e d'evoluir lèu tà çò qui èra de las activitats collectivas . Que'i avem puisat mei de toleréncia tà acceptar nostas diferencias : autant com em, autant de gaubis sus un ritme, o ua melodia, autant de caracteres dens la vida de la còla . Çò qui'ns esclairè sus nosautes .

La grana varietat de las musicas perpausadas per Catí, qu'ei un mejan de dubertura tà nosautes, entà ensajar de respòner a las demandas musicalas tant granas deus mainatges ; atau que caló començar per 'ns e investir si mesdish :

- Qu'avem viscut sensacions navèras en tot identificar's a l'arbor qui s'enrasiga, creish, es-hloreish, pèrd las huelhas ...
- Tot un tribalh de hidènça dens l'aute qu'estò miat, uelhs barrats a l'escota deu còs de l'aute.
- Per l'imitacion, que prenòm engüèra consciéncia deus moviments, de las posturas...de l'òssa.

L'apprentissatge neste qu'estò d'aver un espiar navèth sus la natura, lo neste environament, mes tanben dab lo mendre deus objectes (balas, charpas, coshnets, cadierons, escalèrs...) . D'authors, desempuish la purmèra seança d'aqueste tribalh corporau, neste amic Pèire que tira lo son « jean » emper un beròi « jogging Addidas » .

Adara, ne'ns e manca pas mei qu'ua recerca sus aquestes apprentissatges, tà poder hicar en aplicacion dens las escòlas .

Xavier FERRÉ , Marilys GADRAT

La tempora de Caramantran

Coma cada annada, de fin de febrièr a debutà de març, se festaja de pertot Carnaval. Cèlon n'aprofiechèt per fintar los calandrons que manquèron pas de se masquatar. E sabes que ne vegèt de totas las colors.

Per aquesta fèsta, mai d'una calandreta convidèron d'autras escòlas a partear l'éveniment : a Pau per exemple dos miles enfants s'acampèron en Plaça Reiala per demandar las claus de la vila al cònsol mèger, a Sant Subran de Tolosa aculhiguèron l'escòla mairala d'a costat e a Clapàs (de Montpelhièr) venguèron los enfants del collègi occitan e los de l'escòla vesina.

Segon lo tèma, Cèlon s'amaguèt darrèr son vestit roman a Narbona, venguèt violeta a Tolosa, bufatièr a Besièrs e tanben a Montpelhièr, e Super Cèlon a Nîmes al mièg d'autres eròs de BD. Prenguèt una brave susada amb los passacarreras e faguèt de testimònies al jutjament de Carnaval.

Per la condemhacion, aluquèt lo flairon amb los pompièrs a Narbona e tenguèt la còrda a Tolosa.

Mas fin finala, clavèt de pertot la jornada en manjant e en dansant coma un caule.

Las lengas de pelha dison que dempuèi, aquel fenfantès de Cèlon ronca dins son lèit. Nautres podem testimoniar qu'es fals. Es aquí a Besièrs al Centre de formacion que trabalha !...

PATIN COFIN

Bonhetas de Carnaval

PREPARACION: 20 MN.

Fasèm la festa a tot petar!

- 1/2 Saquet de levadura
- 1 pèl de lemon
- de sucre glaça
- 200 gr de farina
- 80 gr de maïgrena

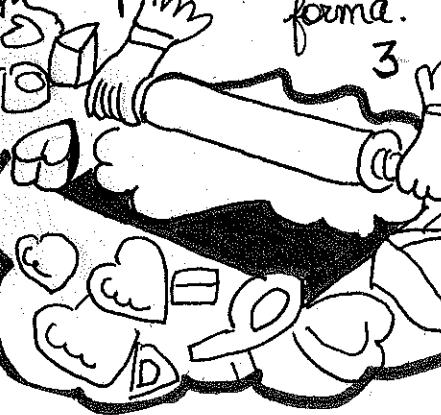

-
- Las mans enfarinades, 2
- 3 uous
- 1 pincada de sal
- 1 cuchera de sucre
- 75 gr de burre
- 4 cuchers de ròm
- 2 saquets de sucre vanillat
- SUCRE
- GUAÇA
- BURRE
- RÒM
- BAUDRÀ

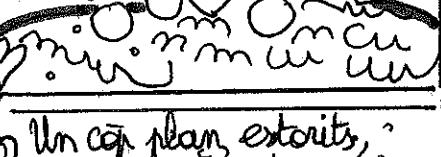
Mesclar dins una grasa: maïgrena, farina, sal e sucre. Afondre los uous un per un puei la besciamelit e lo ròm.

Espandir la pasta sus una planxa enfarinada. Puei descopar tota sorta de forma.

Tremper les bonhetas dins la freidura cauda. Cal vidre per que n'hi davinades dels dos costats.

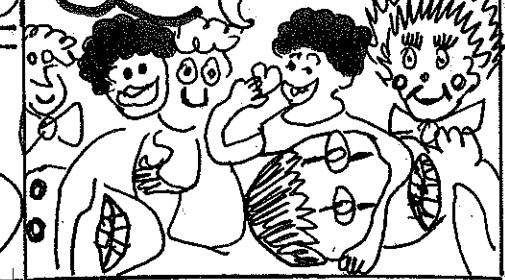

Un cop plan, estroits, cal salpicar de sucre glaça.

SERUIR

CAUDS O FRESCS

An participant al jornal: Cristèla Attias, Cecília Balízon, Carolina Carrera, Géraldina Combres, Xavièr Ferré, Marilis Gadrat, Crisèla Gaillard, Raquel García, Emilia Hammel, Elodia Quaranta, Pere Selariès, Anna-Laura Tobena.

Responsables: Jaumeta Arribaud, Felip Hammel.

APRENE, Centre de formacion pedagogica de calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny, 34500

BESIERS

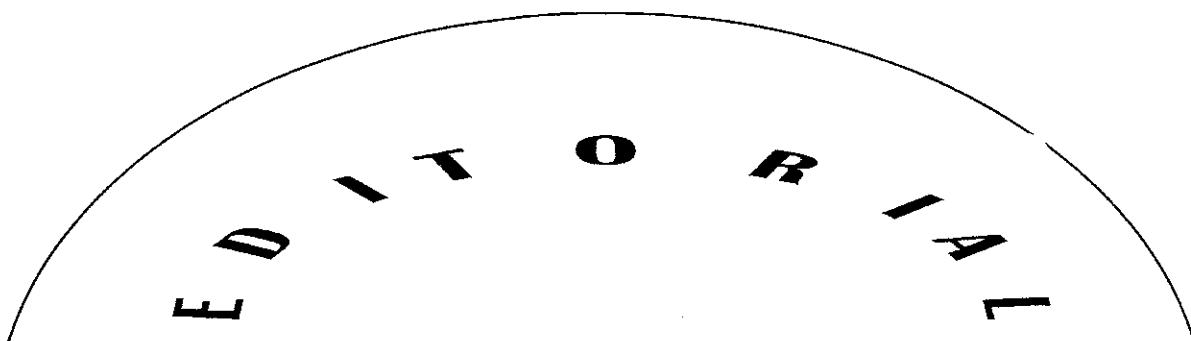
Telefòn: 04.67.35.84.37

Jornal a gratis

ò! Cèlon ! De qué contas ?

Jornal de la còla Roland Pecout en formacion de primièra annada d'APRENE 1997-98

Cèlon tornèt de sa passejada sota la nèu per Pàscas : encontrèt la galina e seis uòus de chocolat.

N'i a qu'aproficheron dau marrit temps per escotar lo primièr disc de Gacha Empega a l'ostau. E d'autres qu'an pas esitat de montar a Gramat en païs d'Òlt per anar faire un estàgi BAFA organizat per l'I.E.O. Animacion.

Cèlon oblidarà pas nimai de vos contar sa sortida botanica dau mes de març dins lo domèni de Montplaser pròchi Narbona.

Cecila Balizon, Geraldina Combres, Mariliis Gadrat, Elodia Quaranta.

Aquesta annada las campanas an portat
d'uòus congelats !

SOMARI

Cultura :

- Capet e lo lop

Actualitat :

- Qu'es aquò un « gacha empega » ?

Per çò qu'es de la còla :

- Sortida botanica al Castèl de Montplaser
- Los Bafataires en action

Patin-Cofin

— Ont'es passada la Prima ?

CAPET E LO LOP

I avè un còp un dròllaut que s'aperava Capet. N'era pas das pus fins. Un jorn, sa mair, la Titona, l'envièt a la heira achatar un landès. L'achetèt e ie dishut :

- Tu, as tres pès, jo n'èi que dus, viendràs bien tot sol.

E se n'angut. Sa mair le demandèt :

- Qu'as hèit dau landès ?

- Eth, a tres pès, jo n'èi que dus, n'avè qu'a marchar !

Un autre còp, sa mair l'envièt achatar un pòt de grèis. En revinens, passèt dans las tèrras e, vedens que i avè de las hendas pertot, las farcit emb sa grèissa ; voitèt lo pòt.

Sa mair le dishut :

- Qu'as hèit de la grèissa ?

- Èi passat sus la diga, e coma èra plena de crebassas que divèn ie har mau, ie se èi més de la grèissa per las har secar.

Un autre jorn, Titona l'envièt achatar un tesson a l'Esparra. Achetèt lo tesson e ie dishut :

- As quate camas, jo n'èi que duas, viendràs bien tot sol !

E s'entornèt a son ostau. Sa mair ie demandèt :

- N'as pas achetat de tesson ?

- Sifèt, mès lo tesson a quate camas, jo n'èi que duas, n'avè qu'a marchar !

- Mon praube petit, saràs morre tant qu'auràs pas trapat lo lop per la coa !

Capet se metut dans ua barrica e attendut. E quand lo lop passèt, lo trapèt per la coa e dempuèi aqueth jorn, n'estut pas mèi morre.

Passèt sus un prat,

Pilèt la coa dau rat.

Lo rat hit « tit ».

Valà lo conte de Capet finit.

Alan Viaut L'imaginari Gascon. Reclams - Numerò especial Deceme 1987

Qu'es aquò un « gacha empega »?

Se conoissètz pas l'expression emplegada en Provença, podètz descubrir son sens dins lo promier disc dau grop dau melèis nom.

Gacha Empega, « polifontas marsilhesas », se compausa de tres joines : dos dròlles e una filha que cantan solament en provençau. Lo tamborin e lo bendir accompanhan lei tres volz.

Trason sei cansons dau repertòri occitan tot. Cantan per exemple « lo Boter » dins una version reviscolada o d'autrei cansons, coma de Novés (« Vautrei que siatz assemblats », « Quand auseriam les novèlas », « Satan »...).

Fai tanben gran plaser d'ausir « La romança de Clotilda », « Vaquí lo polit mes de mai » o « Lo Miserere ».

Bon, anam pas tot vos revelar, n'en demòra encara per la vòstra curiositat.

Sortida botanica al castèl de Montplaser

Dijous 19 de Març, tota la classa s'anèt passejar.

La tòca èra de sortir e de veire çò que se podiá far en classa amb los enfants a partir d'aquela passejada.

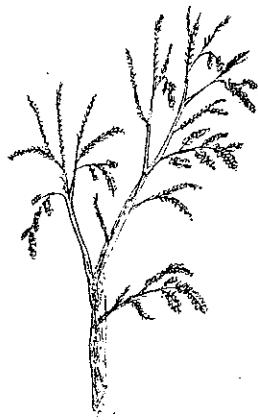
Partiguèrem d'ora aprèp quelques crompas del costat del país Narbonés, cap al domèni de Montplaser.

Aquí, seguiguèrem un tròc del caminet botanic, en s'aplantar de quora en quora per espinchar quelques plantas desconegudas. Ensagèrem de las identificar. Decidiguèrem de ne recampar en sortir del vial fins al puèg pelat.

Lo projècte inicial èra de fargar un erbièr collectiu per l'an que ven, que circulariá dins las nòstras classas, e se poiriá completar pauc a chapauc per apondre a la nòstra collection davalèrem cap a l'estanh de Bages ont trapèrem la vegetacion del palustre : Salicòrna, Tamaris,...

Per manjar, causiguèrem un endrech polit a costat del molin que nos balhèt mai d'un canton per far la dormideta.

Abans de nos en tornar, saludèrem los becaruts de l'estanh. Tanlèu arribats al Centre nos afasendèrem a la destria, l'identificacion e la mesa en premsa de las plantas.

Tamaris

Salicòrna

Carolina Carrera, Xavièr Ferré, Raquèl Garcia, Anna-Laura Tobena

LOS « BAFATAIRES » EN ACCION

Del temps de las vacanças de Pascas se debanèt lo B.A.F.A * en occitan a Gramat (Òlt), organisat per l'I.E.O. Animacion. Malgrat lo temps de pluèja e de neu, aquel estagi foguèt fòrça terrible ! Un ambient formidable recampava de monde de cada dialèct d'Occitania, quitament fins a las valadas italianas.

Aquela setmana permetèt de soscar al desenvolupament tant dels enfants coma al dels adolescents. Tanben tratèt de las diversas situacions-problèmes que pòt encontrar un animator, de las règles de seguretat per l'enquadrament dels mainatges, e de l'organisacion de la vida vidanta en centre de vacanças o de lèser.

Cadun participèt activament a la concepcion e al debanament dels gràndis jòcs de la vesprada, e tanben a las velhadas de la serada. Aquelas se debanèron dins lo Castèl de Puègverd en cò de la Dama Blanca, en Orient amb de jòcs musicals e de danças del ventre mas tanben, dins lo reiaume dels farfadets ont lor reina, Trufèta I, èra a se morir. I aguèt tanben una competicion entre associacions per agantar una subvencion siá per sauvar lo cagaròl nanet d'Africa, siá per fargar un centre pels reformats de l'armada! Enfin lo darrèr jorn, la fugida d'animals transgenics del Laboratori de Genetica Animala de Gramat dirigit pel celèbre professor Cambiatot entraïnèt una caça a la bèstia dins lo domèni forestièr de Gramat.

La setmana se clavèt en musica amb la participacion de la còla d'aprigondament que faguèt una demonstracion de percussions. Trantalhèron pas a far jogar la còla en formacion que n'aprofiechèt per exteriorizar son contentament.

Fins finala, se volètz passar un estagi B.A.F.A. remirable vos demòra pas qu'a tocar lo brave monde de l'I.E.O. Animacion :

I.E.O. Animacion
26, Carrièra Pau Mamert
Nº106
33800 BORDEU
Tel : 05-57-95-80-44.

* BAFA : Brevet d'Aptitude aux Fonctions d'Animateur

PATIN COFIN

10- VAQUÍ LO POLIT MES DE MAI

Vaquí lo polit mes de mai
 Que tot galant planta son mai
 Ne'n plantarai un a ma mía
 Serà mai aut que sa teulissa
 Cu li metrem per lo gardar
 Un sordat de cada costat
 Cu li metrem per sentinèla
 Serà lo galant de la bèla
 Aquò me facharià per tu
 Si ta mía l'aviá vòugut
 Ta mía n'aima quauqueis autres
 Se trufarà ben de nosautres
 Ieu sabi ben çò que farai
 Me'n anarai, m'embarcarai
 M'embarcarai drech a Marselha
 Pensarai plus d'aquesta filha
 Quand de Mårselha revendrai
 Davant sa porta passarai
 Demandarai a sa vesina
 Coma se pòrta Catarina
 Catarina se pòrta ben
 S'es maridada i a ben longtemps
 Amb'un monsur de la campanha
 Que li fai ben faire la dama
 N'en pòrta lo capèu bordat
 Ambé l'espasa a son costat
 La noirirà mai sens ren faire
 Que non pas tu marrit cantaire.

(Trad.)

An participant al jornal : Cristèla Attias, Cecila Balizon, Carolina Carrera, Géraldine Combres, Xavièr Ferré, Marilís Gadrat, Cristèla Gaillard, Raquèl Garcia, Emilia Hammel, Elodia Quaranta, Pèire Selariès, Anna-Laura Tobena.

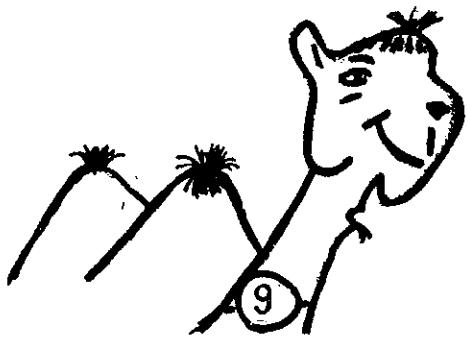
Responsables : Jaumeta Arribaud, Felip Hammel .

APRENE, Centre de formacion pedagogica de Calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny,

34500 BESIERS

Telefòn : 04.67.35.84.37

Jornal a gratis

ò! Cèlon !

De qué contas ?

Jornal de la còla Roland PECOUT de primièra annada d'APRENE 1997-98

EDITORIAL

Lo dimarç 28 d'abrial a Bessilha prèp Montanhac dins Erau, Cèlon posèt dins sa sèrva d'aiga. Lo solelh tustava fòrça sul cap dels 800 calandrons acampats per l'encontre dels mainatges occitano-parlants. Ne vos fa lo rendut-compte.

Aprèp aquela granda fèsta se'n anèt a son òrt per agachar las estèlas e subretot la Granda Orsa.

Dins la setmana rescontrèt tanben una còla d'occitans, venguts de las valadas italianas, e que trantalhèt pas per los entrevistar. Fins, aprofiechèt del solelh per cabussar dins Orb. Mas aquò lo servam e lo contarem lo còp que ven...

Xavièr FERRE, Marilis GADRAT, Pèire SELARIES, Anna-Laura TOBENA.

Aprèp las flors, las estelas !

SOMARI :

Actualitat :

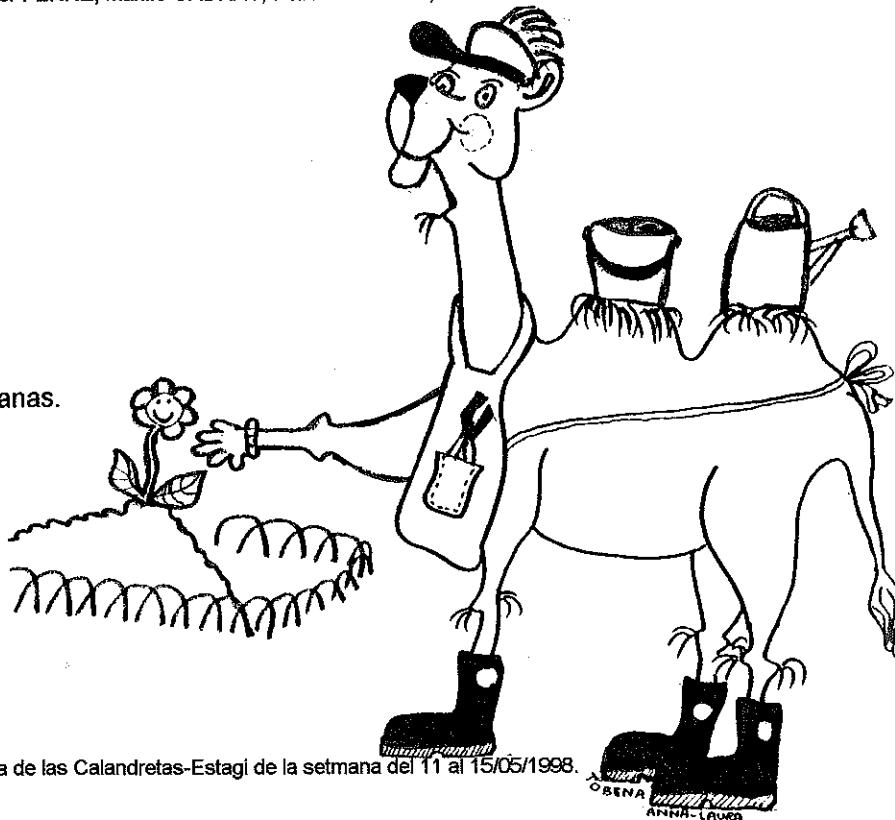
- Visita dels Occitans de las Valadas Italianas.
- La jornada dels Calandrons.

Per çò qu'es de la còla :

- Velhadas estelas.

Patin-Cofin

Los bèls jorns son enfin arribats !

Visita dels Occitans de las Valadas Italianas.

Pels que o sabon pas encara, Occitania s'espandís fins a las valadas italianas. D'aval vengueron Dario, Gianna, Mirka, Ennio, Lena e demorèron amb nosautres al Centre de Formacion la setmana tota. Quin plaser d'escambiar sulpíc ! Es aital que Cèlon lor demandèt una entrevista :

Cèlon : Es que podètz nos precisar d'ont venètz ?

Los de las Valadas Occitanas Italianas (V.O.I.): Sèm de las Valadas Occitanas del nòrd-oest d'Italia. Aquí vivon 180 000 personas despartidas entre las 12 valadas (cf : mapa).

Celon : Quin es la placa de la lenga aval ?

V.O.I. : Malgrat "la cabussada" de la població, la llengua d'origen demora viva dins aquell mitjà montanhòl : la transmissió se fa a l'ostal dins la "comunitat".

Cèlon : De què volètz faire per fer espelir la lenga qui es orala subretot ?

V.O.I. : La tòca es d'espandir l'occitan. Cò positiu per aquò far, es que dins la Constitucion Italiana existís un article que garantís las "minoritats linguísticas". Atal, poguèrem participar a un projècte de la "comunitat montana"(associacion de comunas) presentat al Parlament Europeenc. Sonat "Espaci Occitan", a per amira lo desvelopament cultural, toristic e economic.

Celon : Mas, quin n'es lo contingut d'aqueste projecte ?

V.O.I. : Lo contingut n'es bèl :

- La Normalisacion Linguistica.
  - De conferéncias occitanas amb de subjèctes variats dobèrtas als ensenhaires e tanben al mitan popular.
  - D'intervencions en occitan dins l'ensenhament, de la mairala a travèrs de comptinas fins a la literatura al licèu.
  - Fargar una bibliotèca occitana mercès a internet a prepaus de geografia, istòria, arquitectura, literatura, art roman...
  - Dobertura d'un musèu que fariá viatjar virtualament dins Occitania tota.
  - Promòure los produches locals (fromatges, vin...)
  - Mesa en valor de las carrières de la Val Maira amb una sinhaletica occitanò-italiana (coma se fa a Gabian dins Lengadòc que fasèm un bessonatge).

Celon: Fin finala, de qué vos portarà la visita al Centre?

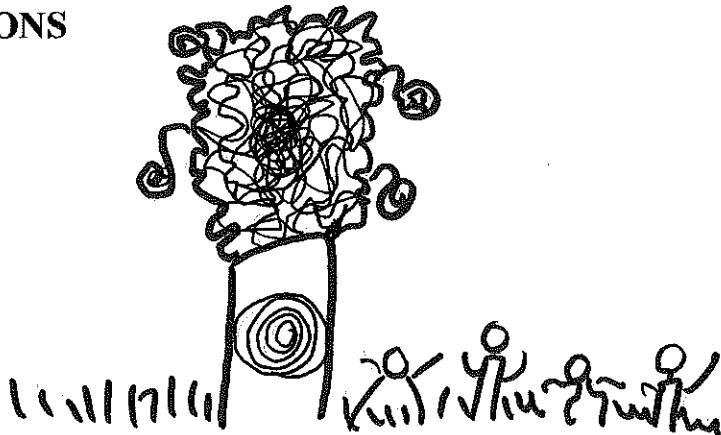
V.O.I : De'n primièr, saupre cossí s'organisa lo Centre de formacion per formar d'ensenhaires, puei de veire dins la practica coma se debana dins las escoles Calandretas, e subretot de prene contact e d'escambiar amb los regents d'Òc.

La comunitat montana ↑

De tot aquò, ne sortiguèt l'envaja per Célon de prepausar de correspondéncias escolàries amb los pichons de nòstras classas futures amb los mainatges de las Valadas Occitanas.

LA JORNADA DELS CALANDRONS

« *A Bessilha anirèm totes
Farèm la festa, farèm la festa
A Bessilha anirem totes
Farèm la festa als calandrons
I anirèm totes, i anirèm totes
I dansarèm, i cantarèm (bis)* »

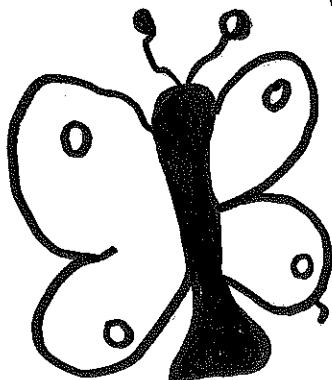
Lo dimarç 28 d'abril, totes los calandrons de cada escòla d'Occitania tota s'acampèron a Bessilha per festejar totes amassa. Cada classa faguèt un arbre, per escambiar entre classas. Lo matin, faguèron de talhièrs a la demanda, prepausats pels regents : i aviá de talhièrs teatre, jòcs, pintura, petanca, pasta de sal, activitats manualas,...e encara un molonàs de causas !

A 11°30, i aviá un espectacle pels enfants dels cicles 2 e 3 : un contaire venguèt per contar doas istòrias als mainatges. Aprèp lo repais erà al torn dels enfants del cicle 1 ; aqueste còp, lo contaire s'erà cargat d'un acordeon per contar d'autras istoriás en musica !

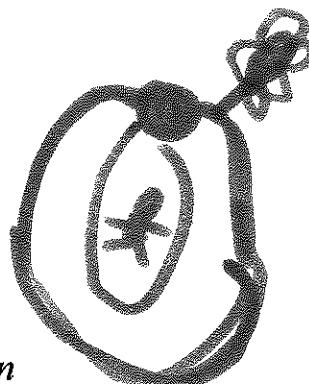
Era ja l'ora del rescontre amb las classas dels correspondents. Cada enfant podiá veire e escambiar amb l'enfant amb qual escrivíá dempuèi la debuta de l'annada. Foguèt tanben l'escasença d'escambiar l'arbre fach per aquel rescontre.

Per acabar coma cal aquela jornada, i aviá d'animacions per tot lo monde amassa : un orquestre format de professors, de parents e d'amics, faguèt dançar totes los calandrons sus de musicas plan tradicionals. N'en profitarem per far dintrar cada classa dins l'amfiteatra per un darriér acamp ; cadun prenguèt plaça en fasent la farandòla. Aqueste còp, èran los regents Decembre Blu qu'animavan aquel amfiteatre, en fasent cantar los enfants de cançons plan conegeudas de cadun : «La mirgueta», «Empegat contra lo rocàs»...e tanben d'autres cançons apresas per la jornada :

«*Lo parpalhòl seg la candèla
e l'amorós seg la beutat (bis)
lo parpalhòl brutlla sas alas
e l'amorós sa libertat (bis)*»

«*Sus la nòstra trilha
i a nòu aucèls que cridan
nòu aucèls que cridan mai
lo pic e lo tòrt, e la trida e lo merle
nòu aucèls que cridan mai
lo pic e lo tòrt, e la trida e lo gai !*»

E es sus aquel triomfe que los calandrons se saludèron fins a l'an que ven.

VELHADAS ESTELAS

Diluns de ser, tota la còla participèt au projècte prepausat per d'unei : « velhada estèlas ». La tòca èra d'observar la luna e quauquei constelacions, per fargar una mapa dau céu. La serada se debanèt a la plana de Nissan, sota l'agach de la luna plena. Capitèriam de reperar la Granda Orsa, la Polària, lei Bessons (Castor e Pollux), Arcturus e lo Boièr, lo Leon e lo Drac. Coma la luna èra bèla, l'observacion a la lunèta se focalisèt mai que mai sus sa geografia. Espectacle meravelhos per leis uèlhs ! Mai tanben per leis aurilhas, quora nos foguèron contadas lei legendas a l'origina dau nom dei constelacions. Se podèm pas empachar de vos faire aprofiechar d'una d'entre elei : la Granda Orsa.

En cò dels Romans, Jupiter èra lo paire dels Dieus. Aviá una vida agradiva e davalava de còps sus Tèrra. Un jorn, arribèt dins un prat ont i aviá un riu. De nimfas èran aquí que bronsavan e, una d'elas Callistò, èra protegida per Diana Artemís que presicava la castetat.

Coma Callistò èra fòrça polida, Jupiter enreguèt la conversa que se cambièt en una remirabla nuèch d'amor. Tres meses aprèp, quora Artemís descobriguèt lo ventre redond de Callistò, la repudièt sulpic. Callistò se'n anèt far nàisser un pichon dins un bosc e lo sonèt Arcàs. Mas, a nàisser, coma totes los pichons, Arcàs se botèt a cridar. Del cèl, Junon, la femna de Jupiter, l'ausiguèt e coma èra fòrça gelosa, davalèt sus Tèrra per veire se Jupiter èra pas passat pr'aquí. Callistò li confessèt la vertat e de colèra, Junon tresmudèt Callistò en orsa. Vaquí Callistò que se botèt a rodar dins los bòsques mas servèt son còs e sa sensibilitat de femna.

Las annadas passeron. Un jorn, dins un clar, Callistò se trapèt fàcia a un caçaire jove. Era Arcàs. Callistò lo coneuguèt e l'agachèt tendrament. Arcàs esperèt jos aquel agach, mas, coma èra caçaire anava tirar. A aquel moment, Jupiter qu'agachava la Tèrra, e per empachar aquel drama uman, lo tresmudèt en orson e los mandèt totes dos dins lo cèl.

Raquèl Garcia, Elodia Quaranta, Cristèla Attias, Cristèla Gaillard .

PATIN-COFIN

LO GIBOS

Margoton sota un pomier	
Que se solombrava	bis
Que se solombrava d'aici	
Que se solombrava d'ailà	
Que se solombrava	bis
Un gibós ven a passar	
Que la regachava	
Mossur per me regachar	
Siáu trop joveneta	

Margoton se me voliás	
Seriás ma mestressa	
Per que posqui consentir	
Fau que giba saute	
Lo gibós a consentit	
Que sa giba saute	
Mia pren son martelet	
E sa destraleta	

Lo gibós fai que plorar	
Ditz que vòu sa giba	
Mia pren son martelet	
Amb un pauc de pega	
Lo gibós siegue content	
D'aguer mai sa giba	

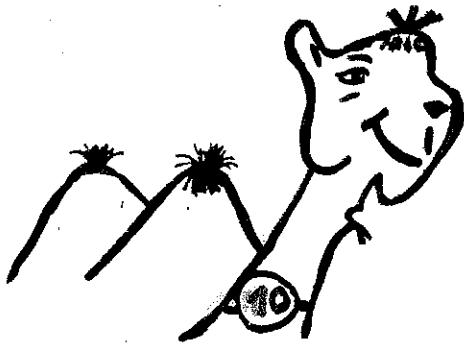
An participat al jornal: Attias Cristèla, Balizon Cecila, Carrera Carolina, Combres Géraldina, Gaillard Cristèla, Garcia Raquèl, Ferre Xavier, Quaranta Elodia, Selariès Pèire, Tobena Anna-Laura.

Responsables : Jaumeta Arribaud, Felip Hammel .

APRENE. Centre de formacion pedagogica de Calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny, 34500 BESIERS

Telefòn : 04.67.35.84.37

Jornal a gratis

Ò! Cèlon!

De qué contas?

Jornal de la còla Roland PECOUT de primièra annada d'APRENE 1997-98

Apreno - Plaja. lo 12 de Junh de 1998

Estimats legeires.

Els aquí, sul camin de las vacanças que vos mandi las darreras novas :

• SEQUÉNCIA EMOCION a Montpelhièr en cò de « Mimi la Sarda ».

• SEQUÉNCIA FREJOLUM E CABUSSADAS dans los gaudres d'Òrb en canoé.

• SEQUÉNCIA RAMBALH amb las manifestacions per la lenga nostra... .

E per pas que vos faga lingüeta, passarai sus la passejada que faguèri en gabarra sul Canal del Miègjorn. Parlaraï pas tanpauc de la tasta dels vins del Sénhor Tastavuy (!) que presentèt la cava amb la presma vièlha de la debuta del siècle... .

Vos potonèjí a totes sens doblidar la Marilis que me manquèt força aquesta setmana.

A lèu !

Cèlon.

Cristèla Gaillard, Raquel Garcia, Emilia Hammel.

Se pòt far de canoé per aquí ?

SOMARI

Cultura :

- Quora los regents fan tirar !

Actualitat :

- Manif-festa : totes amassa per la legalitat de l'occitan.

Per çò qu'es de la còla :

- Una matinada plan banhada !

Patin-cofin.

Manif –festa : Totes amassa per la legalitat de l'occitan.

Del costat del Lengadòc ...

Dissabte 6 de junh a doas oras de la tantossada, un molon de monde s'acampèt a l'Esplanada de Montpelhièr. Que siá de Pesenàs, de Narbona , de Sèta, de Besiers, de Nimes sens doblidar los montpelhierencs, totes venguèron amassa per defendre la lenga nòstra.

D'en primièr, de pichòts concerts foguèron organisats pels parents e pels associatius en companhiá de Patric, cantaire plan coneget dels calandrons.

Tre quatre oras, una passejada per carrièra s'en anèt en musica cap a la prefectura : cabreta , accordeon, vièla, maracas accompanhèron los manifestans amb de cançons plan tradicionalas coma lo « Se Canta ».

Davans la prefectura trantalhèron pas de far de borràsies e de farandòlas en cridan : « Legalitat per l'occitan ! ». Puèi davaleron, tornar, en passar sus la plaça de la Comedia cap a l'Esplanada.

Coma a Mimi la Sarda, los « Fabulous Regents » èran tornamai de la partida. Fins la jornada s'acabèt a Villeneuve-les-Maguelones amb de grilhadas al fuòc de lenha sus la plaja.

Del costat de la Provença ...

A detz oras de matin a Marselha, lei colors occitanas vestissián ja ben l'aut de la Canebièra, onte se vesián tanben una charpa bretona e de banderòlas còrsas.

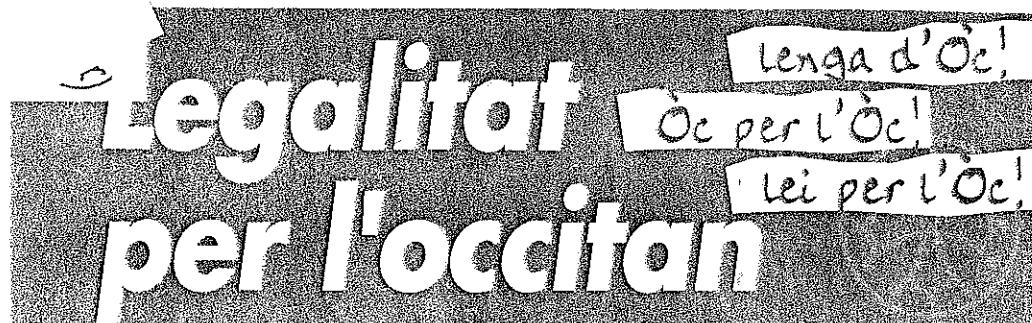
A detz oras e mieja picantas, lo cortegi s'encaminèt per davalar en direcion dau Pòrt Vièlh. Tres cents personas aperaquí s'eran mobilisadas ; cançons còrsas e occitanas accompanhèron la manifestacion fin qu'a la Prefectura. I aviá degun per reçaupre la delegacion : una mocion fuguèt despausada.

Davans la Prefectura, sus lo camion de la sonò, lo grop Xenòfil, joines dau Var, una partida de Massilia Sound System e de Nux Vomica faguèron dançar lo monde.

Puèi fuguèt mandada la convidacion de se recampar sus la Plana per una sardinada. Maugrat la plueja, lei gents se regalèron ambé lei sardinas e dau plaser d'escambiar. Còrses, Nissartes, Marselhés : lo rescòntre fuguèt fruchós.

Esperèm ara que la nòstra demanda siáguer lèu concretisada !

Carolina CARRERA, Elodia QUARANTA, Pèire SELARIES.

Una matinada plan banhada !

Lo dijous 14 de mai, Cèlon trantalhèt pas per cargar son vestit de banh e agantar sa rama per far una virada en canoè « dins » Òrb. Acompanhat de Michel, lo monitor, Cèlon montèt dins son canoè. Comencèt amb la davalada d'una brava glissière de cinc mestres a 30 qm/o !

Un còp lo canoè plen d'aiga, li calguèt banhar sas patas dins l'aiga fresca per agotar son batèu e per tornar partir per cinc quilomestres. Li calguèt de vam e foguèt pro aluserpit per se fracassar pas contra los ròcs que mancavan pas de far capvirar lo mens valents. Lo melhor èra per la fin, amb lo darrièr rapide. Aquel manquèt pas de lo far cabussar e davalar sul tafanari pels ròcs. Urosament, un repais pel campestre li tornèt botar las idèas en plaça.

Cecila BALIZON, Geraldina COMBRES, Pèire SELARIES.

Quora los regents fan tirar !

DIMANCHE 17 MAI 1998
Mimi la Sardine
SOUTIEN AUX CALANDRONS DE CALANDRETA NOVELA

A PARTIR DE 21 H

MARIANNE
ALC
THE LE BASS
DO IT
FABULOUS REGENTS

A LA GUITARE
FUNK ORIENTAL
AFRO REGGAE
ROCK GROOVE
OCITAN

Entrée 40 F

*Apres-midi dans la ville de
la Mer à la merveilleuse
calandreta de Calan*

Per melhorar las condicions materialas de la Calandreta novèla, carrièra de l'universitat, los regents, plan motivats organisèron una serada a Mimi la Sarda lo dimenge 17 de mai .

Tre la tantossada, un mercat foguèt alestit pels parents e associatius . De vendre, i avia de tot : joguets, vestits, jòcs,... que se porteron d'ostal .

Per plan començar la serada, los regents de la Calandreta de Candòla cantèron de cançons plan tradicionals : 'La legenda de Vilanova las Maguelonas', 'Cossí farem quand nos maridarem', 'tròp s'era levat lo merle', 'lo parpalhon', sens doblidar lo 'se canta' per acabar . Pr'amor de mostrar la dobèrtura de l'esperit occitan, èra convidat lo grop de ròc 'Do it', amb un triò de guitarra, contrabassa, batariá que posa dins las influéncias de 'Morphine', 'Nick Kave' e 'Les Têtes Raides' . Tanben, vengueron un grop Antilhès de func oriental que faguèt dançar lo public tot . Un momenton de pauseta abans d'escotar Mariana, una cantaira de las carrières monpelhierencas amb una votz tarribla . Cantèt de cançons d'influéncias sud americana, tota sola amb sa

guitarra e, causa extraordinària, faguèt de trompeta sonque amb sa boca .

Es amb lo darrièr grop 'The Le Bass' que la serada s'arrestèt, tot lo mond èra al mitan de la pista . Èra ja 3 ora 30 del matin e caliá pensar d'assegurar cap als calandrons de l'endeman de matin

...
Mercès plan a Isà, Ania, Joan miquèl e Patrici per lor bona humor e lor vam .

Carolina Carrerà . Xavièr Ferré .

Ramèl de mots d'enfants

« Ieu salvi las gens »

Una pichòta de Granda Seccion ven se plànher d'un pichon de CP que l'a tustada .

Lo regent : Alavètz Pèire-Loïs de qu'as fach ?

P-L : Es pas ieu que l'ai fach !

R : L'as pas tustada ?

P-L : Es Laurenç que m'a dich de va faire .

R : Se te disiá de manjar d'èrba, va fariás !

P-L : Ieu tusti pas es el que me va dich .

R : Òc, mas aquí es tu que l'as tustada .

P-L : Non, ieu tusti pas .

R : Òc, mas aqueste còp as tustat !

P-L : Non, ieu tusti pas, salvi las gens !!

Catonet vai en eaça!

**Ve-los, s'en vai a pas de lop,
Ven d'enregar lo coreodor!
Sensa artifaia e sensa biaça,
Catonet s'en vai a la eaça.**

**Son uèlh dubert fai lo viron,
De sei patas a sortit l'arpion ;
Lei mostachas revessinadas,
Caton, plan-plan, fai la parada.**

**Lo veici dins lo jardinet
Que s'apròcha d'un bacinet...
Mèfi, mèfi ! I a ren que rada,
Se non lo pichòt peis que nada.**

**Un peisson roge o peisson cat ?
Catonet es pas un pachà,
Se ditz que, roget o sardina,
Tot es bon per aqueu que dina.**

**Mai s'agis pas de se mancar.
De son uèlh viu, a pivelat
Lo pichon peisson que nadava
E que de ren se sociava.**

**...Hòpa ! aqui !...E la pata en l'er,
Caton aropa, o ! lo cifer,
L'inocent peis _ paura victima _,
E se trefolis de son crime !**

**Puei, lo vincere en un canton,
Cròea, crus, lo pichòt peisson !**

Los propietaris de deman .

Laurà, de Granda Seccion ven veire lo regent al burèu :

L : Poo ! Sòi crebada ! Ai mudat l'ostal tota la dimenjada .

R : Aaa ! As un ostal nou ara ?

L : Non ... Logam encara en cò de monde .

R : E t'agrada aquel ostal ?

L : Bòf ... Logam ...

R : Aimas pas de logar ?

L : Non . Ieu aimi pas las locacions per de que sèm en cò de monde . A ieu m'atriga d'ésser proprietari !!!

An participat al jornal: Attias Cristèla, Balizon Cecila, Carrera Carolina, Combres Géraldina, Gaillard Cristèla,

Garcia Raquèl, Ferre Xavier, Quaranta Elodia, Selariès Pèire, Tobena Anna-Laura.

Responsables: Jaumeta Arribaud, Felip Hammel .

APRENE. Centre de formacion pedagogica de Calandreta, 24 baloard De Lattre De Tassigny, 34500 BESIERS

Telefòn : 04.67.35.84.37

Jornal a gratis